

Verksamhet med fokus på det väsentliga

Treårsbudget 2025–2027

Innehåll

Politikens förord	3
Grunduppdrag	4
Utvecklingsstrategi för Östergötland	5
Mål 2025–2027	6
Långsiktigt hållbar ekonomi	9
Attraktiv arbetsgivare med hållbar kompetensförsörjning	11
En hållbar och säker organisation med god beredskap	12
God vård och hälsa	14
Tillgänglig hälso- och sjukvård	16
En kvalitetsdriven verksamhet	18
Attraktiv kollektivtrafik och bra infrastruktur på både landsbygder och i städer	19
Näringsliv och kompetensförsörjning som bidrar till regional utveckling och ett attraktivt Östergötland	20
Kultur och friluftsliv som når många	21
Ekonomi under budgetperioden	22
Budget 2025–2027	23
Beslut	27
Finansiella rapporter	28
Resultaträkning	28
Kassaflödesanalys	29
Balansräkning	30
Planeringsförutsättningar	31
Regionövergripande styrning	36
Bilagor	38
Bilaga 1 Region Östergötlands samlade verksamhet	38
Bilaga 2 Regionbidrag per styrelse/nämnd	41
Bilaga 3 Sammanställning regionstyrelsens regionbidrag samt regiongemensamt 2025	44

Region Östergötland, 581 91 Linköping
Telefon 010-103 00 00
E-post region@regionostergotland.se
Webbplats regionostergotland.se

Layout The Compadres
Foto Region Östergötland, Shutterstock
Tryck Ringqvist Tryckeri AB
Beslutad av regionfullmäktige 2024-XX-XX

Politikens förord

När treårsbudget 2025–2027 läggs på regionfullmäktiges bord görs det i en mycket svår tid för Region Östergötland. I början av året varslades 900 medarbetare om uppsägning och under våren har ett parallellt arbete pågått med att organisera verksamheten för att kunna klara vårt uppdrag med färre medarbetare.

Bakgrunden är den allvarliga ekonomiska situationen som Region Östergötland haft under en lång tid och som resulterade i ett underskott i hälso- och sjukvården på 1,7 miljarder för 2023. Region Östergötland har tidigare haft en stolt tradition med stabil ekonomi, men under senare år har regionen gått från ett av landets lägsta kostnadslägen till ett av de högsta.

Efter valet 2022, när vi i Östgötasamverkan (M, KD och L) tillträdde, lovade vi östgötarna att vi skulle göra allt i vår makt för att bryta den negativa utvecklingen som vi så tydligt sett och varnat för. Vi presenterade ett ledarskap präglat av fokus på det väsentliga och mod att förändra, där beslut alltid måste kunna omprövas. Vi som har fått förtroendet att leda vår organisation måste ha förmågan att se både det som är bra, men heller inte blunda för det som fungerar mindre bra.

Våra tre partier aviserade tidigt att tuffa beslut skulle behöva fattas utifrån regionens allvarliga läge. Allt annat vore att lämna walkover och låta regionens negativa utveckling bara få fortsätta. Med det sagt kommer tiden framåt att vara tuff och påfrestande, inte minst för våra medarbetare, det har vi all respekt för.

När den här treårsbudgeten börjar gälla, år 2025, kommer mycket fortfarande att behöva handla om att konsolidera den omställning som Region Östergötland nu går igenom. Nu är inte tiden att lova allt till alla, istället handlar det om att leda ansvarsfullt och säkerställa det väsentliga för östgötarnas behov.

Samtidigt är det viktigt att våga lyfta blicken och klara av att ta hand om förändringsförslag som har längre tidshorisont, i linje med robust hälso- och sjukvård, kvalitetsdriven verksamhet och kloka kliniska val. Ett stort fokus framåt kommer ligga på att hålla fastställd nivå på bemanning och att uppnå ett oberoende av bemanningsföretag.

Även om mycket just nu handlar om att vända den negativa utvecklingen inom hälso- och sjukvården är Region Östergötlands ansvarsområde bredare än så, det får vi heller inte glömma bort. En välfungerande välfärd är i högsta grad beroende av en regions tillväxt och välmående.

Region Östergötland ska vara en hållbar region i framkant, som är attraktiv att leva och verka i, men också att besöka och flytta till med ett spännande kulturliv som når många. Ett starkt och dynamiskt näringsliv är en grundsten för en konkurrenskraftig region, därför måste företag ges förutsättningar att utvecklas och trivas. Resmöjligheterna ska vara goda med en attraktiv kollektivtrafik och bra infrastruktur, både på landsbygder och i städer.

Avslutningsvis vill vi understryka att även om vägen framåt kommer att vara krokig och stundvis kännas svår är det vår övertygelse att Region Östergötland kan byggas starkare igen. Det är också i det som den här treårsbudgeten tar sitt avstamp.

Marie Morell, gruppledare Moderaterna
Per Larsson, gruppledare Kristdemokraterna
Andreas Westöö, gruppledare Liberalerna

Grunduppdrag

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

REGIONAL UTVECKLING

KOLLEKTIVTRAFIK

Region Östergötland ska erbjuda invånarna en god och jämlik hälso- och sjukvård och tandvård.

Region Östergötland ska leda det regionala utvecklingsarbetet för en långsiktig och hållbar utveckling i regionen inom områden som samhällsbyggnad, kompetensförsörjning, företagande, besöksnäring, kultur, folkbildning och folkhälsa.

Region Östergötland ansvarar för kollektivtrafiken i länet och har i rollen som regional kollektivtrafikmyndighet i uppdrag att utveckla en attraktiv och effektiv kollektivtrafik.

Uppdraget i sin helhet finns beskrivet i reglementet för Region Östergötland.

I tabell nedan beskrivs styrelsens och nämndernas grunduppdrag som beslutas i Region Östergötlands reglemente. Region Östergötland arbetar kontinuerligt med grunduppdraget utifrån lagar, ständiga förbättringar och andra styrande dokument.

RS = Regionstyrelsen
HSN = Hälso- och sjukvårdsnämnden
RUN = Regionutvecklingsnämnden
TSN = Trafik- och samhällsplaneringsnämnden

RS	HSN	RUN	TSN
• Ägarstyrning • Ekonomi- och bolagsstyrning • Arkivmyndighet • Personuppgiftsansvarig • Anställningsmyndighet, personal- och kompetensförsörjning • Forsknings- och utvecklingsfrågor • Digitalisering • Hållbarhetsarbete och strategiskt miljöarbete • Läkemedel • Folkhälsoarbete • Strategiskt säkerhets- och beredskapsarbete • Följa upp Utvecklingsstrategi för Östergötland • Produktivitet, effektivitet, kvalitet	• Verka för en bättre hälsa hos befolkningen och en bra vård på lika villkor utifrån befolkningens behov • Utifrån behovs- och medborgarperspektiv beställa hälso- och sjukvård	• Innovation och näringslivsutveckling • Regionalt besöksnärsarbete och regional platsmarknadsföring • Regional kompetensförsörjning • Regional kultur och kulturplan inklusive uppdrag till verksamheter inom kultursamverkansmodellen • Östgötaleden och regionala frågor kopplade till friluftsliv • EU:s strukturfonder och statliga regionala utvecklingsmedel • Fördelning av medel till folkbildning, samt regionala idrotts- och barn- och ungdomsorganisationer	Kollektivtrafikmyndighet • Regionalt trafikförsörjningsprogram (RTP) • Besluta om allmän trafikplikt • Riktlinjer för kollektivtrafikens prissystem och färdbevis inför beslut i regionfullmäktige • Fastställa taxan för kollektivtrafiken Samhällsplanering • Regional planering • Länsplan för regional transportinfrastruktur • Landsbygds- och skärgårdsfrågor inklusive serviceplanering • Digital infrastruktur • Regionala energi- och klimatfrågor
Gemensamma grunduppdrag för alla nämnder och styrelse: Ekonomi och Internationell samverkan			

Utvecklingsstrategi för Östergötland

Utvecklingsstrategi för Östergötland med Goda livsvillkor i Östergötland som övergripande mål är vägledande för de utvecklingsinsatser som görs av olika aktörer i Östergötland. För Region Östergötland innebär genomförandet av strategin två saker. Dels att i sin roll som regionalt utvecklingsansvarig samordna genomförandet och uppföljningen i länet, dels att i regionens uppdrag med hälso- och sjukvård, regional utveckling och kollektivtrafik, bidra till måluppfyllelsen i utvecklingsstrategin. Den regionala utvecklingsstrategin är därmed också en viktig utgångspunkt för Region Östergötlands långsiktiga planering på samma sätt som kommuner, statliga myndigheter och aktörer som bidrar till länets utveckling bör beakta Utvecklingsstrategi för Östergötland i sina ordinarie planeringsprocesser.

Mål 2025–2027

Som en konsekvens av ett stort ekonomiskt underskott 2023 och en hög kostnadsutveckling över tid påbörjade Region Östergötland under 2024 ett omfattande omställningsarbete. Arbetet ska kortsiktigt bidra till att vända den ekonomiska utvecklingen och skapa ekonomi i balans. Men även på lång sikt är omställningen nödvändig. Region Östergötland måste se över uppdrag och ompröva såväl arbetssätt som organisering för att kunna möta invånarnas behov av välfärdstjänster även när den demografiska utvecklingen medför färre personer i arbetsför ålder. Omställningsarbetet startades upp under 2024 men kommer vara

centralt även under 2025. Målen för budgetperioden inriktar sig på att skapa värde för invånarna. Genomgående behöver inriktningarna handla om att understödja ekonomi i balans och på ett kostnadseffektivt sätt säkra kvalitet i tjänster, genom kontinuerliga prioriteringar. En tydlig ledning och styrning är avgörande för att uppnå målen, där medarbetarnas situation, arbetsmiljö och utveckling säkerställs. Region Östergötlands styrande principer ska genomsyra chefskap, ledarskap och medarbetarskap.

Styrande principer Region Östergötland

I början av varje mandatperiod beslutar regionfullmäktige om ett strategiprogram. Programmet inarbetas i treårsbudgetarna under mandatperioden, vilket säkerställer att den politiska viljeinriktningen får genomslag i regionens planeringsprocess. Strategiprogrammet innehåller inriktningar kopplat till tre områden:

Starkt ledarskap för ett ännu bättre Östergötland

Hälso- och sjukvård med hög kvalitet och tillgänglighet

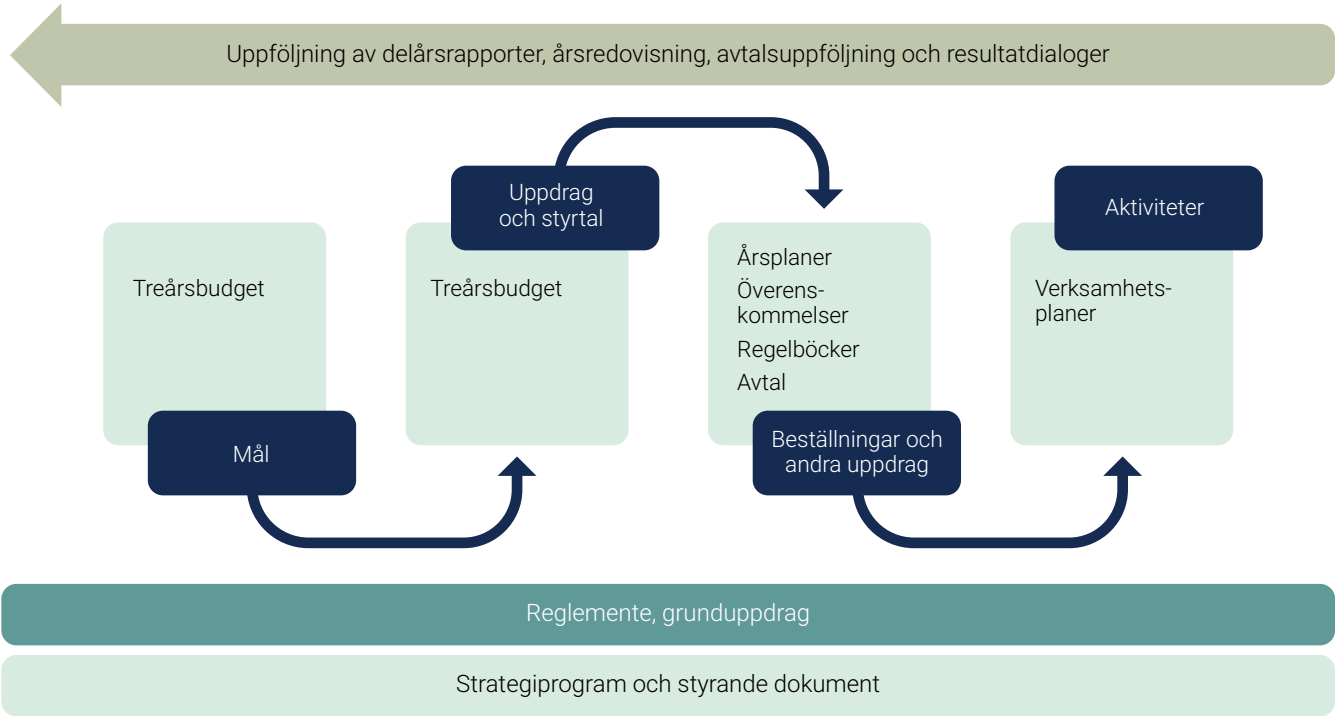
Ett innovativt och attraktivt Östergötland

Treårsbudgeten är det centrala dokumentet för styrningen av regionens verksamhet avseende inriktning och omfattning och är grunden för den årliga verksamhetsstyrningen. I budgeten anges förutom ekonomisk budget också mål för budgetperioden samt uppdrag och styrtal som är specifika för budgetåret kopplat till aktuella mål. Uppdragen beskriver vilka områden som politiken har störst fokus på under innevarande år. Styrtalen indikerar önskad utveckling inom området.

För varje uppdrag och styrtal anges till vilken nämnd/styrelse som uppdraget ges respektive vilken nämnd/styrelse som ansvarar för styrtalet. Om flera nämnder/styrelse får ett uppdrag är den nämnd/styrelse som anges först i ansvarsfördelnings-

kolumnen huvudansvarig för att driva arbetet framåt. I vissa fall kan hela eller delar av resultatet av ett uppdrag till regionstyrelsen behöva implementeras av en eller fler nämnder. I dessa fall beskrivs ansvarsfördelningen enligt följande; RS => nämnd. I några fall har en nämnd ett uppdrag som löpande behöver stämmas av med regionstyrelsen utifrån ett övergripande systemperspektiv. Dessa fall beskrivs ansvarsfördelningen enligt följande; nämnd <=> RS.

Genom styrelsens och nämndernas årsplaner samt beställningar konkretiseras uppdrag vidare till verksamheter – både interna och externa. Region Östergötlands verksamheter inriktar och aktivitetssätter sedan mål, uppdrag och beställningar i årliga verksamhetsplaner.

Övergripande årlig verksamhetsstyrningsprocess i Region Östergötland

I bilden nedan framgår Region Östergötlands mål för perioden 2025–2027.

Långsiktigt hållbar ekonomi

Attraktiv arbetsgivare med hållbar kompetensförsörjning

En hållbar och säker organisation med god beredskap

God vård och hälsa

Tillgänglig hälso- och sjukvård

En kvalitetsdriven verksamhet

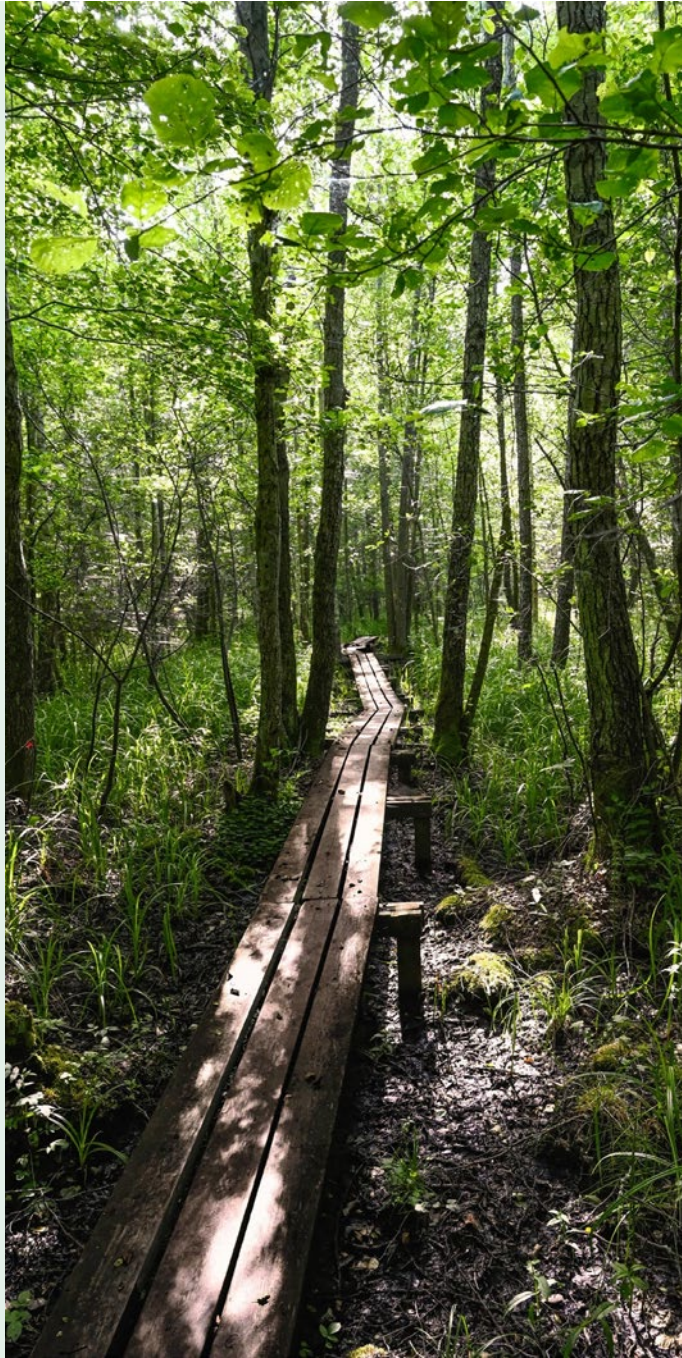
Attraktiv kollektivtrafik och bra infrastruktur på både landsbygder och i städer

Näringsliv och kompetensförsörjning som bidrar till regional utveckling och ett attraktivt Östergötland

Kultur och friluftsliv som når många

Mål: Långsiktigt hållbar ekonomi

År 2024 präglas av insatser utifrån regionens allvarliga ekonomiska läge. Omfattande åtgärder har beslutats med inriktningen att få en ekonomi i balans, men även lägga grunden till en långsiktigt hållbar ekonomi och verksamhet. Arbetet med att få en kostnadseffektiv verksamhet måste fortgå även under 2025. Det handlar om att konsolidera den omställning som genomförs. Men också om att ta hand om förändringsförslag som har längre tidshorisont, i linje med robust hälso- och sjukvård, kvalitetsdriven verksamhet och kloka kliniska val. Stort fokus måste ligga på att hålla fastställd nivå på bemanning och att uppnå ett oberoende av bemanningsföretag. Region Östergötland ska även fortsätta med insatser för effektiva inköp och materialförsörjning liksom en effektiv läkemedelsanvändning.

Målet är att Region Östergötland åter ska ha en ekonomi i balans som är långsiktigt hållbar samtidigt som kvalitet i grunduppdraget uppfylls. Region Östergötland ska leva upp till god ekonomisk hushållning och det är av största vikt att använda varje skatte-krona på ett ansvarsfullt sätt. Omvärldsfaktorer påverkar de ekonomiska förutsättningarna och Region Östergötland behöver ha marginaler i form av ett positivt eget kapital.

För att vända utvecklingen och klara av uppdraget i en anpassad organisation kommer det krävas en återhållsamhet i nyttjandet av eventuella tillkommande medel, omfördelningar och prioriteringar. Fokus behöver ligga på kärnverksamheter och att säkerställa det väsentliga för invånarnas behov. Region Öster-

götland ska alltid vara beredd att ompröva beslut – se det som är bra, men också våga se det som fungerar mindre bra. För att skapa en långsiktigt hållbar ekonomi måste utgångspunkten vara att nya uppdrag hanteras inom givna ekonomiska ramar. Metoder behöver tas fram som syftar till att frigöra medel för nya behov. Det kräver ett kontinuerligt fokus på produktivitet, effektivitet och resursoptimering.

För att uppnå en god vård för patient och närstående, men även skapa ekonomi i balans ska Region Östergötland systematiskt arbeta med kvalitet och säkerhetsfrågor. Region Östergötland ska aktivt arbeta för att sänka kvalitetsbristkostnader som uppkommer på grund av ineffektiva arbetsprocesser och bristfällig hantering av de problem som sådana processer skapar.

I arbetet med att skapa en långsiktigt hållbar ekonomi är ett tydligt ledarskap och en styrning som genomsyrar hela organisationen centralt. Chefs- och ledarskapet ska präglas av fokus på det väsentliga och mod att förändra. Ledning och styrning i Region Östergötland ska utgå från Region Östergötlands styrande principer.

Region Östergötland ska präglas av en decentraliserad styrning, vilket ställer krav på att chefer och ledare ges mandat och befogenheter utifrån tydliga ramar och uppdrag, samt ges verktyg och stöd för att kunna utöva ansvaret. Det hänger också starkt samman med samverkan och öppenhet i ledarskapet. Förutsättningar behöver därför skapas för delaktighet och transparens

och att innovationsidéer och engagemang hos medarbetarna bättre tas tillvara.

Välfärdsbrott kostar årligen offentliga organisationer stora summor och angreppen och brottsligheten utvecklas kontinuerligt. Region Östergötland hanterar flera viktiga välfärdssystem, utbetalningar till civilsamhälle samt upphandlingar och inköp till stora belopp. Om åtgärder för att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrottslighet i Region Östergötland inte är tillräckliga finns risk för ekonomisk och förtroendemässig skada. Region Östergötland har idag pågående arbetet för att motverka brott inom välfärden, men fördjupade analyser och insatser behövs under 2025 för att säkerställa en ändamålsenlig hantering.

Uppdrag 2025	Uppdrag till
Fortsätta arbetet med kostnadseffektivitet. Särskilt fokus på bemanning, minskat beroende av bemanningsföretag, effektiva inköp och materialförsörjning samt kostnadseffektiv läkemedelsanvändning.	RS => HSN
Ta fram metoder för resursfördelning med inriktning att nya behov klaras inom ekonomisk ram.	RS => HSN
Fortsätta utveckla och förtydliga uppdrag och ersättningar till hälso- och sjukvården samt arbetet med omfördelning och prioriteringsprocess.	HSN <=> RS
Skapa förutsättningar för ledning och styrning, med särskild inriktning på helhetsansvar och decentralisering.	RS => HSN
Genomföra insatser för att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrottslighet.	RS => HSN, TSN, RUN
Ökat fokus på verksamhetens grunduppdrag.	RS => HSN, TSN, RUN

STYRTAL

- Kostnadsutvecklingen ska vara lägre än genomsnittet för regionsektorn (RS)
- Kostnaden för bemanningsföretag ska vara ≤2 procent av personalkostnaderna (RS)
- Personalkostnaderna ska minska jämfört med föregående år (RS)
- Bruttokostnadsutvecklingen för receptläkemedel ska ligga lägre än Socialstyrelsens prognos för riket (RS)
- Effektiva inköp i linje med uppsatt plan (RS)

Mål: Attraktiv arbetsgivare med hållbar kompetensförsörjning

Region Östergötlands förmåga att behålla och utveckla medarbetare är en av regionens viktigaste framtidsfrågor. Rätt använd kompetens och förmågan att säkra nyckelkompetenser är en del, men också ett stärkt medarbetarskap, att tillvarata goda idéer och implementering av nya arbetssätt och forskning-sresultat. Medarbetare ska bidra till att uppnå Region Östergötlands mål och i det arbetet är upplevelsen av stimulerande uppdrag med möjlighet till delaktighet och påverkan centralt. Kompetensförsörjningsutmaningen kommer inte att lösas genom en generell ökning av antalet medarbetare. 2024 års genomgripande omställning i minskning av antalet medarbetare, stark begränsning av inhyrd personal samt införande av nya arbetssätt är nödvändigt då det under kommande år krävs bättre sätt att bemanna. En välfungerande verksamhet som både utvecklas nu och framåt är beroende av kontinuitet och uppbyggd kunskap. Egen anställd personal som bidrar i ett långsiktigt ansvarstagande är av största vikt. Därför ligger stort fokus på att bli oberoende av bemanningsföretag.

Region Östergötland ska erbjuda ett hållbart arbetsliv. Ett systematiskt arbetsmiljöarbete och samverkan är grundläggande för att forma goda arbetsplatser. Chefer ska tillsammans med medarbetare ta tillvara på förbättringsförslag liksom genomdriva åtgärder utifrån uppkomna avvikelser. Det ligger också i linje med Region Östergötlands strategi för systematiskt kvalitets- och utvecklingsarbete, vilket inkluderar ett tydligt arbetsmiljöperspektiv genom att involvera medarbetare i utveckling av sitt arbete och sin arbetsplats. Det behövs även andra mätmetoder som kontinuerligt fångar in medarbetarnas värdefulla synpunkter. Ett arbete ska därför under 2025 genomföras för att utveckla mer ändamålsenliga uppföljnings- och mätmetoder. Medarbetare, patienter och anhöriga ska känna trygghet i Region Östergötlands vårdssystem. Det finns en trend som visar på att hot och våld från patienter och anhöriga ökar, vilket är en allvarlig utveckling som måste brytas.

Ett väl fungerande chefs- och ledarskap är nyckeln till en väl fungerande organisation. Region Östergötlands målsättning är

att chefer känner stöd i sitt ledarskap, vilket är en förutsättning för att medarbetarna ska må bra på jobbet och att invånarna ges god vård. Under 2025 ska insatser genomföras som ökar förståelsen för styrning, stärker chefs- och ledarskapet samt främjar effektivitet och kvalitet i uppdragen.

STYRTAL

- Den totala sjukfrånvaron ska minska (RS)
- Den genomsnittliga faktiska sysselsättningsgraden ska öka (RS)
- Antalet övertidstimmar ska minska (RS)
- Hållbart medarbetarengagemang, HME, ska öka (RS)

Uppdrag 2025	Uppdrag till
Vidareutveckla stöd, verktyg (inklusive IT-stöd), och utbildning för att stärka chefers förutsättningar att leda verksamheten och nå verksamhetens mål.	RS
Genomföra insatser i syfte att behålla och utveckla medarbetare.	RS
Utveckla insatser för att stärka medarbetarskapet.	RS
Utveckla stöd för att öka chefers och medarbetares kunskaper om friskfaktorer och trygghetsskapande åtgärders betydelse i arbetsmiljöarbetet.	RS
Utveckla mer ändamålsenliga uppföljnings- och mätmetoder för att fånga medarbetarnas upplevelser av arbetsplatsen och arbetsmiljön.	RS

Mål: En hållbar och säker organisation med god beredskap

Med det rådande världsläget finns många utmaningar sett både till motståndskraft, säkerhet och hållbarhet. Med en god beredskap och ett fokus på hållbarhet ska Region Östergötland stå rustad för framtiden. De senaste årens kriser har satt krisberedskapen på prov. Region Östergötland ska ha en god civil beredskap för att kunna stå emot störningar, oavsett när de kommer eller hur allvarliga de är. Region Östergötlands samlade verksamheter ska ingå i den civila beredskapen och stå beredda om kriget eller krisen kommer. Detta är grunden för en starkt förmåga över hela hotskalan. Aktiviteter för civil beredskap ska genomföras i linje med *Handlingskraft Region Östergötland – Handlingsplan för att främja och utveckla en sammanhängande planering av civilt försvar för Region Östergötland 2023–2026*.

Region Östergötland ska fortsätta det påbörjade arbetet med att utöka förmågan till krisledning. Det innebär att kontinuitets- hantering och planer ska finnas på plats och kompetens höjas för att ha välfungerande krisledningar i skarpt läge kopplat till alla regionens verksamheter.

Arbetet med civil beredskap behöver tydliggöras och synliggöras för att stärka Region Östergötlands förmåga. I likhet med nationella inriktningar är planeringsgrunden för beredskaps- arbetet ett krig i Sverige eller i Sveriges direkta närhet. Det kräver samverkan mellan flera aktörer i länet. I det arbetet ska samverkan med civilsamhället ingå. Ett samverkansområde som behöver intensifieras är samspelet med frivilligorganisationer. Under 2025 ska Region Östergötland i samverkan med övriga relevanta aktörer som till exempel länsstyrelsen och kommuner, bjuda in frivilligorganisationer till dialog för att identifiera behov, hinder och förmågor och i förekommande fall planlägga samverkan för att stärka regionens förmåga under höjd beredskap och krig. Samverkan med frivilligorganisationer ska ske inom ramen för den länsövergripande strategin för samverkan vid samhällsstörningar. Även allmänheten behöver inkluderas i beredskapsplaneringen genom kommunikationsarbete för att den enskilde medborgaren ska förstå hur den kan bidra till att vården ska kunna fungera i kris och krig.

Region Östergötland behöver under 2025 stärka förmågan till cyberresiliens, det vill säga en förbättrad anpassningsförmåga av såväl teknik som verksamhet, för att kunna motstå cyberangrepp mot system som är kritiska för samhällsviktig och totalförsvarsviktig verksamhet. Här behöver verksamheternas kontinuitetshantering och andra robusthetshöjande åtgärder genomföras, särskilt kopplat till vårdfastigheter, it, medicinsk teknik, service och försörjning samt övriga områden som identifieras. Region Östergötland behöver även öka robustheten i den tekniska infrastruktur som regionens samhällsviktiga och totalförsvarsviktiga verksamheter är beroende av.

Arbetet med robusthet hänger väl samman med Region Östergötlands hållbarhetsarbete, där FN:s Agenda 2030 och de tre hållbarhetsdimensionerna (social, miljömässig och ekonomisk) ligger till grund. Region Östergötland har en tydlig väg för att bli en mer hållbar organisation i antaget hållbarhetsprogram med

fokus på att stärka jämlikhet och jämställdhet, ansvar för klimatet samt arbeta för en god hälsa och miljö. En viktig del i klimat- arbetet handlar om insatser för att vara klimat- och resurssmart, energieffektivitet och fossiloberoende samt cirkulära flöden. Förbrukningsartiklar står för den allra största delen av Region Östergötlands totala utsläpp. Region Östergötland ska därför fortsätta arbetet med att på ett kostnadseffektivt sätt minska förbrukningen av engångsmaterial till förmån för flergångsprodukter. För att få kraft i hållbarhetsarbetet och tydliggöra inriktningarna framåt behöver ansvaret för hållbarhet tydliggöras. Det behöver bli tydligare att det är hela linjens ansvar att utöva sina uppdrag på ett hållbart sätt, och det kräver stödstrukturer. Flera politiskt styrande dokument finns antagna inom miljö- och klimatområdet. En översyn behöver genomföras av dessa under 2025 för att för att tydliggöra inriktningarna inom området.

Region Östergötland ska prioritera arbetet med hållbar materialförsörjning med ledorden motståndskraft, resurseffektivitet och miljöhänsyn. Det allmänna säkerhetsläget i Europa har förändrats och det är därför nödvändigt att ställa rätt krav vid livsmedelsinköp, i enlighet med livsmedelsstrategin, för att beakta försörjnings- och krisberedskap. Som ett led i att främja ett resilient och hållbart län ska Region Östergötland fortsatt främja den lokala livsmedelsproduktionen. Utöver detta ska Region Östergötland utveckla dialogen med näringslivet för att skapa en struktur och förmåga till flexibel försörjningsberedskap.

STYRTAL

- Följsamheten till Region Östergötlands riktlinje för kontinuitetshantering ska öka (RS)
- Minskad energianvändning per kvadratmeter med 30 procent till 2030 jämfört med 2009 utifrån fastställd plan (RS)
- Mängden brännbart avfall per medarbetare ska minska (RS)
- Förbrukningen av engångsmaterial ska minska (RS)
- Andelen livsmedel i Region Östergötland som är lokalproducerade ska öka (RS)

Uppdrag 2025	Uppdrag till
Stärka Region Östergötlands förmåga att stå emot störningar i såväl fredstid som vid höjd beredskap.	RS => HSN, TSN, RUN
Samverka med andra regioner för att stärka sektorns förmåga att hantera kriser i både fredstid och vid höjd beredskap.	RS
Identifiera behovet och förmåga till stöd från frivilligorganisationer i planering av den civila beredskapen.	RS
Säkerställa att det finns dokumenterade och beslutade beredskapsplaner för höjd beredskap och krig.	RS
Tydliggöra hållbarhetsstyrningen och skapa förutsättningar för verksamheterna att utföra uppdragen hållbart.	RS

Mål: God vård och hälsa

Region Östergötland ska bidra till en god och jämlik hälsa för alla invånare. Kvalitet i hälso- och sjukvården utgår från Socialstyrelsens definition av God vård, utifrån de sex dimensionerna; kunskapsbaserad och ändamålsenlig, säker, personcentrerad, effektiv, jämlik samt i rimlig tid. Under 2025 kommer vårdverksamheten fortsatt ha ett pressat läge efter det omställningsarbete som påbörjats under 2024 vilket innebär att ett särskilt fokus behöver läggas på patientsäkerheten. Ansvaret i linjen för det strategiska, taktiska, operativa och förebyggande patient-säkerhetsarbetet behöver förtydligas. Viktiga systemåtgärder för patientsäkerheten även under 2025 är att öka antalet vårdplatser, nära vård, personcentrering, verksamhetsnära stöd samt adekvat bemanning och kompetens.

För att klara av att upprätthålla en god vård även med de utmaningar som den demografiska utvecklingen medför behöver utvecklingen av nära vård fortgå. Inriktningen är att primärvården ska vara basen i hälso- och sjukvården. Arbetet med nära vård ska under 2025 primärt fokusera på kontinuitet och fast vårdkontakt. Mer effektiva akuta flöden genom förbättrad samverkan mellan primärvården och specialistvården ska främja både nära vård och förbättrad tillgänglighet. Region Östergötland ska också se över utbudspunkterna i länet och fortsätta samverkan med kommunerna kring närvårdsplatser.

Att främja en god och jämlik hälsa hos befolkningen kräver bred samverkan mellan olika aktörer som på olika sätt kan nå länets invånare. Region Östergötland ska därför samverka med länets kommuner samt idéburen sektor i hälsofrämjande och förebyggande syfte. Vårdcentralernas arbeten inom ramen för områdesansvaret, som sker i samverkan med kommunerna och civilsamhället, utgör en viktig del för en sådan utveckling. Samverkan inkluderar också nya arbetssätt som effektivare kan involvera ideella organisationer att utföra uppdrag i form av idéburet offentligt partnerskap (IOP). Det finns idag utmaningar med att nå inte minst socioekonomiskt svaga grupper som är i behov av preventiva insatser, men även vård. Region Östergötland ska därför fortsätta metodutveckling för att nå dessa målgrupper. Stärkt arbete krävs också med att identifiera individer i risk och patienter med återkommande vårdbehov. Det handlar till exempel om multisjuka sköra äldre, personer med riskfyllda levnadsvanor, smärtproblematik och psykisk ohälsa. För gruppen multisjuka, sköra äldre spelar primärvården och länets äldremottagningar en central roll i det arbetet. Den psykiska ohälsan bland barn och unga har ökat kraftigt de senaste åren och alldeles för många blir väntande i kö för att få stöd och hjälp. Särskilda insatser ska göras tillsammans med kommuner och andra aktörer i länet för att tidigt kunna identifiera barn i risk och sätta in förebyggande insatser.

Munhälsan är en viktig del i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Tidiga insatser för barn och unga, ger på sikt en bättre munhälsa för hela befolkningen. Samverkan mellan tandvård, kommuner och hälso- och sjukvård behöver öka för att möjliggöra att grupper med risk för sämre munhälsa får stöd att förbättra denna. God munhälsa är också en viktig faktor för att förebygga sjuklighet, inte minst bland äldre. Därför är det viktigt

att dessa ej förlorar kontakten med tandvården samt att primärvården följer upp munhälsan på länets äldremottagningar.

Genom tydligare uppföljning ska omotiverade skillnader undvikas i exempelvis behandlingsmetoder, förskrivning av läkemedel och tillgänglighet. Det finns idag flera möjligheter att analysera om vården är jämlik men det behövs fortsatt vidareutveckling av uppföljningsmodellerna för att systematiskt kunna fånga jämlikheten ur flera aspekter som till exempel socioekonomi. Som ett led i att stärka fokus på kvalitet i vården behöver Region Östergötland också utveckla möjligheterna att kontinuerligt följa upp god vård, som grund för vidare prioriteringar och analyser.

Utvecklingen av universitetssjukvården är nödvändig för att kunna erbjuda hög kvalitet för både dagens och framtidens patienter samt möta nivåstruktureringen av den högspecialiserade vården. Region Östergötland ska under 2025 fortsatt verka för att få fler nationella uppdrag inom ramen för nivåstrukturering av högspecialiserad vård inom strategiskt viktiga områden. Arbetet kräver nära samverkan med Sydöstra sjukvårdsregionen och Linköpings universitet. Region Östergötland ska även tydliggöra profileringen av Universitetssjukhuset i Linköping med mål att stärka US som sjukvårdsregionalt kompetenscentrum även för aktörer utanför sjukvårdsregionen.

STYRTAL

- Skillnaden i tandhälsa mellan de 10 procent sjukaste och 10 procent friskaste 6-åringarna ska minska, samtidigt som de friskaste fortsatt är minst lika friska (HSN)
- Antal vårdcentraler som genomför utvecklingsarbete kopplat till det utökade områdesansvaret kring folkhälsa ska öka (HSN)
- Region Östergötland ska förbättras i nationella jämförelser för vårdens kvalitet (RS)
- Andelen utlokaliserade patienter ska minska (RS)
- Andelen överbeläggningar av vårdplatser ska minska (RS)
- Andel patienter med fallskador, trycksår och undernäring ska minska (RS)
- Slutenvården ska max ha 5 procent vårdrelaterade infektioner (RS)
- Antal patienter som vårdas inom Region Östergötlands NHV-uppdrag ska öka (RS)

Uppdrag 2025	Uppdrag till
Stärka det systematiska patientsäkerhetsarbetet och tydliggöra hur ansvaret för patientsäkerhet fördelas i linjen.	RS => HSN
Definiera och påbörja en implementering av utbudspunkter inom primärvård och rehabilitering med syfte att säkerställa en god tillgänglighet, jämlik vård och robusta organisatoriska förutsättningar.	RS => HSN
Ta fram ett ramverk för kontinuerlig och långsiktig uppföljning av god vård i Region Östergötland.	RS => HSN
Utarbeta en definition och finansieringsmodell för närsjukvårdsplatser.	HSN <=> RS
Utveckla det hälsofrämjande arbetet med särskilt fokus på socioekonomiskt svaga grupper som är svåra att nå, i samverkan med kommuner och andra aktörer.	HSN
Tillsammans med andra samhällsaktörer utveckla insatser för att tidigt identifiera barn och ungdomar som har behov av förebyggande insatser.	HSN
Fortsätta utveckla arbetet med identifiering av individer i risk och patienter med återkommande vårdbehov.	HSN
Identifiera lämpliga områden där överenskommelser med civilsamhället kan genomföras och utarbeta arbetssätt för att involvera ideella organisationer.	HSN
Vidareutveckla uppföljningsmodeller för jämlik vård.	RS => HSN

Mål: Tillgänglig hälso- och sjukvård

Köerna till vården har under en längre tid vuxit sig allt för långa i Region Östergötland. Under 2024 går Region Östergötland igenom en hård prövning som ett resultat av varsel och arbete för ekonomi i balans vilket också förväntas påverka tillgängligheten till vård. Det långsiktiga målet är att östgötarna enligt *Generalplan för tillgänglighet* ska få rätt vård, i rätt tid, när den behövs. En viktig del i att förbättra tillgängligheten är att skapa mer effektiva flöden och mer robusta enheter. Under 2025 ska fokus därför fortsatt ligga på ökad operationskapacitet, bland annat med hjälp av utvecklad produktionsstyrning. Fler vårdplatser behöver öppnas och ett mer effektivt akutvårdsflöde ska främjas med målet att patienterna ska vårdas inom rätt specialitet och på rätt vårdnivå och inte behöva gå omvägar för att få rätt vård. En viktig del i det är att förbättra samverkan mellan primärvården och specialistvården.

Omställningen till en mer nära vård kommer stärka tillgängligheten till vård. Kontinuitet ger ett bättre omhändertagande och skapar förutsättningar för en ökad tillgänglighet. Därför behöver primärvården ha god kapacitet och attraktiviteten att arbeta inom primärvården behöver öka. En förutsättning för detta är bland annat att antalet distriktsläkare ökar genom de utökningar av antalet ST-tjänster i allmänmedicin som beslutats. Inriktningen är att antalet listade per distriktsläkare ska minska.

Samverkan med kommunerna är central för att förbättra vårdplatssituationen. Undvikbar eller onödigt sjukhusvistelse ska minimeras och undvikbara återinläggningar ska systematiskt förebyggas. Färdigbehandlade patienter upptar idag många vårdplatser, fler än i jämförbara regioner, vilket medför att

sjukhusen inte kan prioritera vårdplatserna till de som har de medicinska behoven. Samverkan mellan kommun och region i syfte att minimera onödiga sjukhusvistelser för patienten samt för att frigöra vårdplatser är därför fortsatt centralt under 2025. En del i detta arbete är att revidera överenskommelsen med länets kommuner om färdigbehandlade patienter.

Även samverkan mellan sjukhusen i Östergötland och inom Sydöstra sjukvårdsregionen är centralt, som en viktig del i att förbättra tillgängligheten. Det handlar bland annat om samverkan kring indikationer, riktlinjer, uppföljningsplaner, nivåstrukturering samt arbetsfördelning.

Vården ska präglas av ett personcentrerat förhållningssätt vilket även kan bidra till bättre kapacitet och även tillgänglighet. När invånaren och patienten i högre grad är medskapare av vården skapas förutsättningar för mer optimala processer. I linje med vårdcentralernas fokus på kontinuitet och personkännedom ska den digifysiska vården utvecklas med fokus på användarnytta. Den digitala vården skapar nya möjligheter för patienten oavsett vårdnivå och vårdgivare. Under 2025 ska fler patienter nyttja egenmonitorering som ett sätt att stärka patienten som medskapare och fler alternativ till egenvård och förebyggande/hälsofrämjande krävs. Uthållighet krävs för implementering och utvärdering, av digitala lösningar såsom egenmonitorering och olika tjänster för stöd och behandling och säkra omställningen i vården så att gamla arbetssätt som inte behövs fasas ut. Kontinuerliga utvärderingar behöver också göras av vilken vård som med hjälp av digitalisering kan genomföras mer centralt som ett led i att göra vården mer tillgänglig för invånaren.

STYRTAL

- Oplanerade återinläggningar inom 30 dagar för patienter 65+ år ska minska (HSN, RS)
- Genomsnittligt antal vårddagar per månad för färdigbehandlade patienter ska minska (HSN, RS)
- Det genomsnittliga antalet listade patienter/läkare ska minska i primärvården (RS, HSN)
- Andel patienter i nationell patientenkät som upplever att de fått sitt vårdbehov tillgodosett ska öka (HSN)
- Antalet patienter som har tillgång till fast vårdkontakt ska öka (HSN)
- Antalet besök för mångbesökare på akutmottagningar ska minska (RS)
- Andelen av patienterna som får medicinsk bedömning inom 30 minuter på akutmottagningarna ska vara ≥ 80 procent, alternativt förbättras med fem procentenheter jämfört med samma månad år 2024 (HSN)
- Andelen av patienterna som får träffa läkare inom en timme på akutmottagningarna ska vara ≥ 80 procent, alternativt förbättras med tio procentenheter jämfört med samma månad år 2024 (HSN)
- Andelen av patienterna som får medicinsk bedömning inom tre dagar i primärvården ska vara ≥ 85 procent, alternativt förbättras med fem procentenheter jämfört med samma månad år 2024 (HSN)
- Andelen av patienterna som får få nybesök samt behandling/åtgärd inom 30 respektive 60 dagar ska vara ≥ 85 procent, alternativt förbättras med tio procentenheter jämfört med samma månad år 2024 (HSN)
- Andelen av patienterna som fått vänta mer än 180 dagar till nybesök samt operation/åtgärd ska vara ≤ 5 procent, alternativt förbättras med tio procentenheter jämfört med samma månad år 2024 (HSN)
- Andelen av patienterna som fått återbesök inom medicinskt måldatum ska vara ≥ 88 procent, alternativt förbättras med tio procentenheter jämfört med samma månad år 2024 (HSN)
- Region Östergötlands utfall för tid till behandling inom standardiserade vårdförlopp ska förbättras med tio procentenheter (HSN)

Uppdrag 2025	Uppdrag till
Minska antalet väntande i kö till första besök och behandling samt förbättra tillgängligheten till hälso- och sjukvård, tandvård och rehabilitering under perioden fram till 2026.	HSN
Fortsatt samverkan för ökad tillgänglighet mellan sjukhusen i Östergötland samt med Sydöstra sjukvårdsregionen.	RS
Implementera och utvärdera digitala lösningar som gör vården mer tillgänglig för invånaren och ökar resurseffektiviteten, samt parallellt fasa ut gamla arbetssätt som inte behövs.	RS => HSN
Revidera och implementera överenskommelsen mellan Region Östergötland och kommunerna i Östergötland om samverkan för trygg, säker och effektiv utskrivning från slutet hälso- och sjukvård.	HSN
Effektivisera akuta flöden så att patienterna vårdas i rätt tid, inom rätt specialitet och på rätt vårdnivå.	RS => HSN

Mål: En kvalitetsdriven verksamhet

Samtliga verksamheter i Region Östergötland ska bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete som ett led i att kontinuerligt utveckla och förbättra verksamheten. Verksamheten ska bedrivas utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet med arbetssätt som medvetet stödjer kontinuerligt förbättringsarbete. Ett ständigt utvecklings- och förbättringsarbete med fokus på ökad kvalitet och produktivitet bidrar till en mer kostnadseffektiv verksamhet.

För att främja det ska Region Östergötland under 2025 arbeta för att skapa en samsyn och kultur genom systematiskt förbättringsarbete, innovation och forskning. Målet är en lärande organisation som fokuserar på ökat värde och kvalitet för de Region Östergötland är till för. Värde och kvalitet skapas nära och tillsammans med invånare, patient, närstående, kommuner, Sydöstra sjukvårdsregionen, andra externa samarbetspartners och med varandra. Systematiska arbetssätt, metodstöd och utbildningar ska utvecklas för att underlätta för verksamheterna att stärka utvecklingskraften inom alla regionens verksamhetsområden. Ett arbete behöver göras för att på ett tydligare sätt paketera Region Östergötlands ledningssystem, hur frågor som vision, uppdrag, principer, strategier, systematiskt förbättringsarbete, avvikelsehantering, internkontroll/kvalitetskontroll med mera på ett sammanhållet sätt hänger ihop.

Ett utvecklingsområde som lägger grunden för en mer kvalitetsdriven verksamhet är att bli mer informationsdriven. Region Östergötland ska etablera ett kompetenscenter inom hälsodata, AI samt precisionsmedicin i syfte att genomföra en omställning till en mer informationsdriven verksamhet. Detta skapar förutsättningar i hälso- och sjukvården för bättre prevention, diagnostik och effektiva behandlingar. Men även inom regionens andra verksamhetsområden, så som kollektivtrafik och administrativa områden finns potential, och här behöver lösningar och arbetssätt utvecklas.

En stark forskning och utveckling är avgörande för att kunna möta framtida sjukvårdsutmaningar och tillhandahålla en säker och modern sjukvård för medborgarna. Region Östergötland ska, i samverkan med Linköpings universitet och andra relevanta aktörer, vara en attraktiv forskningsmiljö som integrerar forskningsresultat i den kliniska vardagen och skapar mervärde

för invånare, patienter och medarbetare. Samtidigt som forskning ska vara en naturlig del i hela hälso- och sjukvården är det angeläget att också fokusera insatser inom strategiskt viktiga områden. Region Östergötland behöver ta fram direktiv som säkerställer att forskningsaktiva medarbetare ges möjlighet att inom sin tjänst utnyttja tilldelad forskningstid. För kliniska doktorander behöver också Region Östergötlands delaktighet och ansvar tydliggöras. Under 2025 ska fortsatt arbete genomföras för att etablera Region Östergötland som en attraktiv samarbetspartner för nationella och internationella kliniska studier.

STYRTAL

- Antalet kliniska studier och antalet deltagande patienter, utifrån regionens strategi och handlingsplan för kliniska studier, ska öka (RS)
- Forskningstiden ska öka (RS)

Uppdrag 2025	Uppdrag till
Stärka kvaliteten i verksamheterna genom implementering av ramverk och strategi för kvalitet och utveckling.	RS
Etablera kompetenscenter inom hälsodata, AI samt precisionsmedicin i syfte att genomföra en omställning till en mer personcentrerad och informationsdriven hälso- och sjukvård.	RS
Genomföra en översyn av inriktningen på regionens långsiktiga forskningssatsningar.	RS
Säkerställa att forskningsaktiva medarbetare tilldelas forskningstid.	RS
Etablera Region Östergötland som en attraktiv samarbetspartner för nationella och internationella kliniska studier.	RS

Mål: Attraktiv kollektivtrafik och bra infrastruktur på både landsbygder och i städer

Region Östergötland ska med utgångspunkt i *Utvecklingsstrategi för Östergötland* och dess rumsliga strategi verka för ett väl fungerande hållbart transportsystem i Östergötland. Region Östergötland ska ta hänsyn till de förutsättningar och behov som finns i Östergötlands städer och landsbygder. Med samhällsnytta som ledord behöver kollektivtrafiken utvecklas med en flerbottnad målbild, där noga avvägningar ska göras för att säkerställa tillgänglighet i hela länet på ett ekonomiskt hållbart sätt. En omvärldsanalys ska göras för att ta lärdom av andra regioners exempel, där den regelbundna linjetrafiken på landsbygden används för fler tjänster eller samhällsfunktioner.

Förtätade stråk med ökad turtäthet i stadsnära områden behöver samexistera med en bibehållen linjelagd kollektivtrafik på landsbygderna. När målen vägs samman bygger de tillsammans ihop Östergötland som ett attraktivt och levande län. En förutsättning för en positiv samhällsutveckling är också en god samverkan med kommunerna och andra relevanta aktörer.

En god transportinfrastruktur och digital infrastruktur skapar förutsättningar som kan stärka den regionala utvecklingen och bidrar till ökad livskvalitet för de som bor och vistas i Östergötland. Region Östergötland ska fortsatt främja detta genom att stärka bredbandsutbyggnaden i länet, genom länsplanen för transportinfrastruktur och via det regionala trafikförsörjningsprogrammet.

Kollektivtrafiken har en nyckelroll i att stärka den fysiska tillgängligheten och därigenom binda samman länet och stärka Östergötland som en arbetsmarknadsregion. Kollektivtrafiken i Östergötland ska sträva mot målen i det regionala trafikförsörjningsprogrammet. I Östergötland finns en mångfald av olika livsmiljöer: skärgården, skogsbygderna, slättlandskapet, storstäderna, småstaden, tätorterna, byarna och landsbygderna. Den östgötska kollektivtrafiken ska vara tillgänglig för samtliga invånare i länet, med samhällsnytta som ledord. För att kunna tillgodose en tillgänglig kollektivtrafik är det också viktigt att resenärer känner trygghet i kollektivtrafiken. Det är vitalt för att Östergötland ska kunna behålla såväl personal som resenärer.

Region Östergötland ska verka för att Ostlänken byggs utan ytterligare förseningar. Tågen ska börja rulla senast 2035. En ökad kapacitet på södra stambanan är nödvändig för att tillgodose ökade trafikflöden av både gods- och persontrafik genom

Östergötland. Ostlänken leder till ett mer sammanbundet Östergötland, ett starkare näringsliv och möjliggör en mer tillgänglig kollektivtrafik såväl inom som till och från länet. Det ska inte vara några hinder att resa vara sig inom eller genom Östergötland, detta är viktigt för en dynamisk region. Därför krävs fortsatta satsningar på järnvägskapaciteten söderut efter Linköping så att Östergötland i ett första steg knyts närmare Jönköping och kapaciteten för gods genom Sverige stärks. Region Östergötland ska aktivt verka för en fortsatt statlig upprustning av Tjust- och Stångådalsbanan som kan möjliggöra ökad tillväxt och arbetspendling till Östergötland samt från Östergötland till kringliggande regioner och kommuner.

När det gäller den digitala tillgängligheten bör Region Östergötland fortsatt verka för god täckning i hela Östergötland, det gäller både fasta och mobila nät. Detta är en förutsättning för utvecklingen av digitala tjänster för både kommersiella och offentliga välfärdstjänster. Skillnaderna mellan olika delar av Östergötland kan inte vara för stora för att digitala tjänster fullt ut ska kunna användas i effektiviseringen av till exempel hälso- och sjukvården om jämlik vård samtidigt ska upprätthållas.

Goda livsmiljöer där service, välfärd och arbete kan nås med korta avstånd är en viktig del i utvecklingen av hållbara samhällen. Ibland behöver invånare pendla eller resa längre för service och välfärd, och då är det hållbara transportsystemet lösningen. För att minska belastningen på transportsystemet behöver våra samhällen byggas effektivt med goda livsmiljöer mellan husen där människor kan och vill leva sitt liv tillsammans med andra. För att säkerställa detta krävs en samordnad samhällsplanering i Östergötland, där Region Östergötland utifrån sina uppdrag och Östergötlands kommuner utifrån sina uppdrag samverkar med en helhetssyn som målbild.

STYRTAL

- Subventionsgrad ska minska (TSN)
- Kostnadstäckningsgraden ska öka i stadstrafiken, Östgotapendeln samt A- och B stråk (TSN)
- Biljettintäktsutveckling jämfört med budget 2024 ska vara +6 procent (TSN)
- Öka den upplevda tryggheten i kollektivtrafiken (TSN)

Uppdrag 2025	Uppdrag till
Attrahera nya kundgrupper samt arbeta för att optimera prissättningen i syfte att öka biljettintäkterna och generera ökad samhällsnytta.	TSN
Verka för en samordnad samhällsplanering i länet där region och kommun arbetar tillsammans.	TSN
Verka för att Ostlänken genomförs utan ytterligare förseningar samt bedriva påverkansarbete för ökad kapacitet på järnvägen söderut.	TSN
Göra en omvärldsanalys för upprätthållande av linjelagd trafik på landsbygder.	TSN

Mål: Näringsliv och kompetensförsörjning som bidrar till regional utveckling och ett attraktivt Östergötland

Ett starkt och dynamiskt näringsliv är en grundsten för en attraktiv region. Det är genom fler företagare och växande företag som ytterligare jobb skapas. Med en stark tillväxt kan regionen också satsa ytterligare resurser på välfärd, vilket ökar tryggheten och livskvaliteten i Östergötland. De regionala strategierna för kompetensförsörjning, näringslivs- och innovationsutveckling samt besöksnäring tydliggör de regionala prioriteringar som behövs för att ge näringslivet bästa möjliga förutsättningar.

För att stärka de östgötska företagen ska Region Östergötland samordna stöd och insatser så att företagen kan fortsätta utvecklas långsiktigt. Insatser ska bland annat inriktas på företagens omställningsbehov kopplat till energiförsörjning, digitalisering, kompetensförsörjning och karriärväxling så att fler personer ges rätt förutsättningar för att kunna arbeta. Som ett led i det långsiktiga arbetet ska Region Östergötland fortsatt stödja insatser som bland annat främjar ungas intresse och attityder till entreprenörskap, naturvetenskap och teknik, samt insatser för studenters innovationer och karriärväxling.

Region Östergötland ska, i samverkan med kommuner, främja etableringar och investeringar i Östergötland samt skapa arenor för dialog kring en robust energiförsörjning. Region Östergötland ska även skapa förutsättningar för näringslivets utveckling i länet genom att stimulera samverkan och mötesarenor samt genom tydliga strategier för Östergötlands fortsatta utveckling. Linköpings universitet är viktigt för utveckling av Östergötland

och viktiga samarbeten finns inom hälso- och sjukvårdsområdet, liksom kring de starka miljöer som finns inom bland annat avancerade material, visualisering och bildanalys, digitalisering och artificiell intelligens. Stor potential finns även inom till exempel de så kallade gröna näringarna, där Östergötland har en nationell tätposition.

Tillgång till kompetens är också en viktig faktor för förnyelseförmågan och konkurrenskraften i det östgötska näringslivet. Ett utbildningsutbud som matchar arbetsmarknadens behov är centralt för en fungerande kompetensförsörjning. För att öka möjligheterna för utbildningsanordnare att anpassa utbildningarna efter dessa behov krävs samverkan. För att bättre matcha arbetsmarknadens behov ska Region Östergötland mer tydligt samverka med Östergötlands kommuner, universitet och andra utbildningsanordnare.

Upplevelser, aktiviteter och arrangemang påverkar bilden av en region och bidrar till attraktionskraft, vilket i sin tur påverkar in- och utflyttning, företagsetablering och besöksnäringens möjligheter. Konkurrensen om nationell och internationell uppmärksamhet är stark och därför behöver bilden av Östergötland som en plats att besöka, bo och verka på året runt förmedlas strategiskt och strukturerat. För att stärka besöksnäringen och få fler besökare till regionen ska Region Östergötland fortsätta det utvecklade samarbetet mellan Östergötlands kommuner, angränsande regioner och övrigt näringsliv.

Uppdrag 2025	Uppdrag till
Utveckla Östergötlands styrkeområden för ökad konkurrenskraft.	RUN
Fortsätta arbetet med investeringar och etableringar, talangattraktion samt besöksnärsfrämjande.	RUN
Verka för ett relevant utbildningsutbud som matchar arbetsgivares behov av yrkesvux, yrkeshögskoleutbildningar samt gymnasieutbildningar i Östergötland.	RUN

Mål: Kultur och friluftsliv som når många

I Östergötland finns några av Sveriges främsta kulturinstitutioner och en imponerande mångfald av fria kulturutövare. Kultur binder samman Östergötland socialt. Individen hittar skönhet och mening i kultur, men även möjlighet till utveckling och bildning. Samhället hålls samman och blir öppet av en fri, kreativ och mångfacetterad kultur. Östergötland ska därför ha ett starkt kulturliv med både bredd och spets som når ut till många.

I kulturplanen för Östergötland 2024–2027 presenteras strategi, ambition, arbetssätt och prioriteringar inom den regionalt finansierade kultur som ingår i kultursamverkansmodellen.

Region Östergötland är en viktig aktör för den regionala kulturen såsom finansär av länets kulturinstitutioner och delar av det fria kulturlivet i Östergötland. Under 2025 ska Region Östergötland se över och samordna olika stödformer för att öka transparensen samt främja en mer resurseffektiv hantering. Det handlar exempelvis om att förstärka kopplingen mellan stödformerna och utbudet inom Barnkultur Öst. Region Östergötland ska arbeta för låga trösklar och tillgänglighet till kultur, idrott och föreningsliv genom hela livet och i alla delar av länet. Under 2025 ska Region Östergötland särskilt utveckla insatser för att stärka tillgången till kultur för barn i förskola och skola i alla Östergötlands kommuner.

Region Östergötland ska fortsätta främja ökad tillgänglighet till kulturen så att fler får uppleva mer, till exempel genom digital distribution av konserter och föreställningar från aktörerna inom Scenkonst Öst. Region Östergötland ska arbeta aktivt i enlighet med den i länet gemensamt framtagna Folkhälsostategin. Civilsamhället är viktiga som aktörer inom många områden och inte minst inom kultur, bildning, friluftsliv och folkhälsa. För att stärka folkhälsan hos östgötarna behövs bra möjligheter till friluftsliv och rekreation. Som ett led i det ska Region Östergötland fortsätta kvalitetssäkra Östgötaleden, i samverkan med länets kommuner och de föreningar som ansvarar för ledens skötsel.

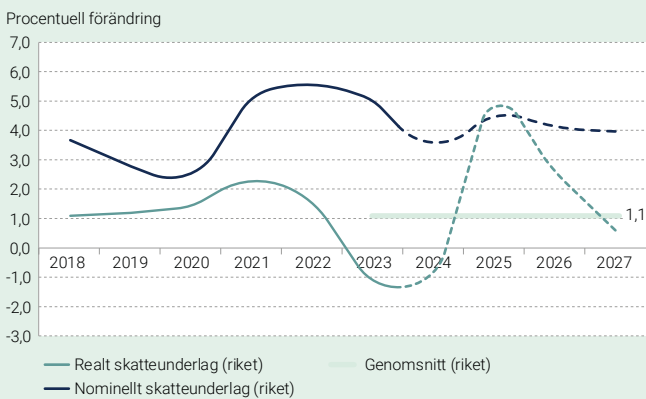
Uppdrag 2025	Uppdrag till
Utveckla regionens insatser och uppföljningsmöjligheter för att stärka tillgången till kultur för barn i förskola och skola i alla Östergötlands kommuner.	RUN
Se över och samordna olika stödformer för en ökad transparens och en mer resurseffektiv hantering.	RUN
Fortsätta kvalitetssäkra och utveckla Östgötaleden.	RUN

Ekonomi under budgetperioden

Det geopolitiska läget har påverkat den globala ekonomin och inneburit osäkra prognoser. Hög inflation och snabb ränteuppgång har påverkat konjunkturen negativt vilket med Sveriges höga räntekänslighet inneburit större påverkan än för många andra länder. Inhemsk efterfrågan är svag och privata investeringar låga. Konjunkturen bedöms bottna under 2024. Efter tio räntehöjningar under drygt åtta år genomförde Riksbanken i maj 2024 en första räntesänkning men positiva effekter på sysselsättningen förväntas dröja. Den relativa arbetslösheten beräknas öka till 8,6 procent under 2025 innan den faller tillbaka. Inflationen bedöms i juni 2024 uppgå till 3,1 procent för att vid årets slut vara i nivå med Riksbankens mål om två procent. Det reala skatteunderlaget bedöms under budgetperioden vara i genomsnitt drygt en procent. Det instabila läget gör att prognoserna fortsatt är osäkra.

Region Östergötlands ekonomiska utveckling och insatser för en hållbar ekonomi

Region Östergötland är i ett allvarligt ekonomiskt läge och flera kraftfulla åtgärder har vidtagits med inriktning att på kort sikt nå balans i ekonomin och på längre sikt återigen nå en god ekonomisk ställning som ger handlingsfrihet. Region Östergötland har under flera år haft alltför hög kostnadsutveckling i relation till intäkterna. Regionen har förflyttat sig från att ha ett av landets lägsta kostnadslägen till en av de tre regioner med högst kostnad per invånare (Strukturjusterad hälso- och sjukvårdskostnad, kronor/invånare 2022, källa: Kolada). Tillfälligt höga pensionskostnader som en följd av hög inflation innebar att regionfullmäktige fattade beslut om en underbalanserad budget för 2023 och även 2024. De höga pensionskostnaderna

Figur 1. Skatteunderlagsutveckling nominell (övre) och real (nedre) samt genomsnittlig real skatteunderlagsutveckling 2023–2027 (linje).

är tillfälliga och planen var att möta dem genom att nyttja det positiva egna kapitalet. Den ekonomiska utvecklingen förvärrades under 2023 och hälso- och sjukvården redovisade ett underskott på 1,7 miljarder kronor. Läget är allvarligt och enligt gällande prognoser kommer det egna kapitalet förbrukas under 2024. Kraftfulla åtgärder har beslutats i form av anställningsstopp, varsel av 900 medarbetare, utfasning av bemanningsföretag, förändrad ledning och styrning, minskad administration, minskade inköpskostnader, effektivare läkemedelsanvändning och reducering av investeringar.

Budget 2025–2027

God ekonomisk hushållning

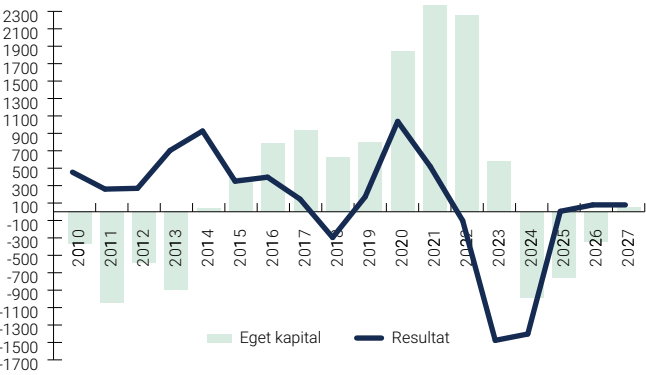
Enligt lag ska regioner ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet, vilket inkluderar god verksamhet och god ekonomi. I regionens riktlinje för god ekonomisk hushållning (RS 2023/12060) definieras god verksamhet med att målpuppfyllelsen för verksamhet och grunduppdrag utvecklas i önskvärd riktning. God ekonomi definieras långsiktigt som ett genomsnittligt positivt resultat under kommande tioårsperiod och att regionen i slutet av perioden uppvisar årliga positiva resultat som uppgår till en procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Målet är baserat på tillämpning av blandmodell för pensioner. Kortsiktigt ekonomiskt mål är att visa positivt resultat för såväl regionen som helhet som för produktionsenheter, styrelse och nämnder. Eget kapital inklusive ansvarsförbindelse ska successivt byggas upp från 2024 års nedgång mot att till 2033 uppnå 1 500 miljoner kronor. Bedömningen är att arbetet med att genomföra de åtgärder som vidtagits under 2024 kommer att fortsätta under 2025. Det är inte uteslutet att ytterligare kostnadsreducerande åtgärder kommer att behöva genomföras under 2025.

För att möjliggöra en ekonomi i balans krävs också återhållsamhet av nyttjande av eventuella öknings av skatteintäkter samt generella och riktade statsbidrag. Inriktningen är att dessa medel ska reserveras. Eventuella beslut att nyttja tillkommande medel ska värderas med hänsyn till regionens totala ekonomiska ställning.

I regionens riktlinje finns målet att långsiktig låneskuld enbart ska utgöras av upplåning för investeringsprojekt som genomförs i samverkan med andra huvudmän och att investeringsnivåer beslutas med hänsyn till situationen i samband med årliga beslut om treårsbudget. I denna treårsbudget värderas investeringsnivån till mellan 1 300 miljoner kronor och 1 500 miljoner kronor. Vidare är målet att betalningsförmågan ska säkerställas för att möta kortfristiga utbetalningar och långfristiga förpliktelser.

Under 2023 och 2024 avviker regionens resultat från riktlinjens definition av god ekonomi.

I figur 2 redovisas utveckling av resultat och eget kapital över tid. Resultatet för 2024 bygger på en övergripande bedömning och är värderat till minus 1 430 miljoner kronor i jämförelse med godkänd budget på minus 605 miljoner kronor. Målsättningen är att produktionsenheterna ska ha en ekonomi i balans i december, men att resultatet för helåret blir negativt.

Figur 2. Resultat (linjer) och eget kapital (staplar) i miljoner kronor 2010–2023, prognos 2024 och denna treårsbudget 2025–2027. Resultat redovisat enligt fullfonderingsmodell till och med 2023 och enligt blandmodell därefter. Eget kapital redovisat enligt fullfonderingsmodell vilket visar att eget kapital återställts 2027.

Nedan tabell redovisar utveckling av resultat och eget kapital enligt blandmodell och fullfonderingsmodell utifrån kända förutsättningar, fattade och föreslagna beslut.

	Blandmodell			Fullfonderingsmodell		
	2025	2026	2027	2025	2026	2027
Resultat	0	75	75	226	414	389
Eget kapital	5 698	5 773	5 848	-756	-342	47

Tabell 1. Resultat och eget kapital enligt bland- och fullfonderingsmodell.

Utdebitering

För att finansiera regionens uppgifter betalar östgötarna region-skatt. Region Östergötlands skattesats uppgår 2024 till 11,55. För år 2025 föreslås oförändrad utdebitering.

Skatt och utjämning

Tillväxten är svag och dämpar sysselsättningen. Skatteunderlaget bedöms utvecklas mycket svagt 2024 för att därefter förbättras under budgetperioden. Det reala skatteunderlaget bedöms under budgetperioden vara i genomsnitt drygt en procent.

I relation till föregående treårsbudget ökar skatter och utjämning med 128 miljoner kronor 2025, 48 miljoner kronor 2026 och 59 miljoner kronor 2027. Ökningen inkluderar det generella bestående statsbidrag som tillkom i statens budget 2024. Det tillfälliga bidrag som tillkännagavs i vårändringsbudget 2024 berör inte åren som följer.

Statsbidrag för läkemedel

Överenskommelsen med staten 2025 förändras till ett netto-bidrag efter avdragna rabatter samt bedöms innebära 150 miljoner kronor högre statsbidrag än tidigare budgeterat. Statsbidraget bedöms därefter öka med 1,5 procent årligen.

Riktade statsbidrag och insatser

Bedömningen av 2025 års riktade statsbidrag är reviderad men som helhet i nivå med föregående treårsbudget. Reducerade bidrag motsvaras av ökning avseende tillgänglighet, baserat på att fördelning ska ske utifrån befolkning i stället för prestation. För bibehållen nivå på statsbidragen jämfört med föregående treårsbudget krävs ökningar motsvarande 64 miljoner kronor i relation till aviserade nivåer. Det har räknats in i budget.

Löne- och prisutveckling

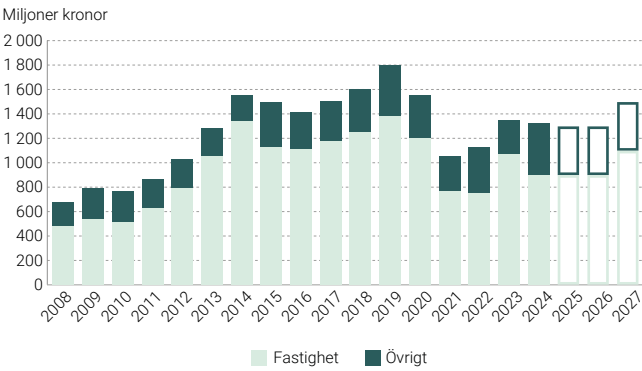
Uppräkning för löne- och prisutveckling 2025 fastställs till 3,1 procent mot bakgrund av SKR:s bedömningar under våren 2024 avseende ökning av timlöner och inflation.

Investeringar

Investeringarna uppgår till 1 300 miljoner kronor år 2025 och 2026 för att öka till 1 500 miljoner kronor 2027. Investeringarna är i nivå med utfall 2023 och budget 2024. Budgetnivåerna har sänkts efter prioriteringar som genomförts inom hälso- och sjukvården och regionfastigheter utifrån det ekonomiska läget. Av investeringarna utgör fastighetsinvesteringar 900 miljoner kronor årligen 2025 och 2026 samt 1 100 miljoner kronor 2027. De omfattande investeringarna under planeringsperioden avser beslutad ombyggnad av Universitetssjukhuset i Linköping, ny- och ombyggnad av Vrinnevisjukhuset i Norrköping samt utveckling av nära vård. I samband med de större ombyggnationerna har regionstyrelsen fattat beslut att kompensera verksamheterna för stor del av hyresökningen. Reserveringar är avsatta inom finansförvaltningen.

Återstående kontraktstid för vissa externa lokaler klassificeras som finansiell leasing och konsekvensen jämfört med tidigare blir en något högre redovisad investeringsutgift och motsvarande högre långfristiga lån. Denna ökning ingår i investeringsplanen.

Med koncernbolag inkluderade bedöms investeringsnivåer vara 1 383 miljoner kronor 2025, 1 350 miljoner kronor 2026 och 1 575 miljoner kronor 2027. Koncernbolagens del av totala investeringar avser främst kollektivtrafik genom AB Östgötatrafiken samt tvätteri/textilhantering genom TvNo Textilservice AB.

Figur 3. Region Östergötlands totala investeringar 2008–2023, prognos 2024 och denna treårsbudget från och med 2025.

Pensionskostnader

Region Östergötland tillämpar från och med 2024 kommunala redovisningslagens blandmodell som innebär att pensions-intjänande före 1998 kostnadsförs vid utbetalning samtidigt som pensionsintjänande från och med 1998 kostnadsförs vid intjänande. Blandmodellen påverkar resultaträkningen med 226 miljoner kronor i ökade kostnader för år 2025 jämfört med den tidigare fullfonderingsmodellen. Regionens avsättning och kostnader för pensioner har utöver modellbyte även påverkats av förändrade livslängdsfaktorer, nytt pensionsavtal, förändrade avgiftsnivåer och höga uppräkningsfaktorer. Jämfört med föregående treårsbudget ökar prognosen för pensionskostnaderna ytterligare något. Kostnaden under 2025 överstiger tidigare reservering med 20 miljoner kronor, vilket därför påverkar resultatet.

Ekonomi med kostnader anpassade till intäkterna

Det ekonomiska läget i Region Östergötland är mycket allvarligt. Kostnaderna har ökat kraftigt och vägs inte upp av intäkter. Den största orsaken till det allvarliga ekonomiska läget är, förutom kostnader som kan relateras till inflationen och den ökande pensionsskulden, det stora och ökande underskottet i hälso- och sjukvården. Kostnaderna har ökat såväl för anställda som för köp från bemanningsföretag och hälso- och sjukvårdens resultat 2023 uppgick till minus 1,7 miljarder kronor.

Inför 2024 genomfördes generella besparingar med två procent mot regionstyrelsen, regionutvecklingsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden, skolorna och Folkvandvården samt en riktad besparing mot Regionledningskontor. Vidare har beslut fattats om anställningsstopp från den 1 november 2023, utfasning av bemanningsföretag under 2024, särskilda åtgärder för minskade personalkostnader med beslut om varsel av 900 medarbetare, effektiva inköp samt prioritering av investeringar.

Planen är att åtgärderna ska ge en ekonomin i balans år 2025. Innan dess behöver synnerliga skäl anföras för att under 2024 ta återstående eget kapital i anspråk (enligt balanskrav med fullfondering) och därefter påbörja processen med att återupprätta ett positivt eget kapital.

Produktionsenheternas resultat

Produktionsenheternas resultat bedöms vara i balans 2025 och inkluderar effekter av genomförda och planerade åtgärder. Riktade besparingar mot Regionledningskontor och centrumen för verksamhetsstöd regleras inför 2025 eller hanteras som avkastningskrav.

Långfristig upplåning

I samband med treårsbudgeten tas beslut om ram för långfristig upplåning om totalt 1 000 miljoner kronor för investeringar i fastigheter med externa hyresgäster där finansieringen med fördel hanteras separat. Beslut är fattat i föregående treårsbudget men upplåningen bedöms förskjutas framåt. Långfristig upplåning värderas till 500 miljoner kronor årligen under 2025–2026.

Övriga ekonomiska förutsättningar

Likvida medel väntas uppgå till drygt 7 miljarder kronor och ge genomsnittlig avkastning om tre procent, vilket motsvarar 190 miljoner kronor. Likviditeten påverkas förutom av resultatet även av investeringsutgifter, pensionsutbetalningar och upplåning. Regionens finansiella tillgångar hanteras enligt beslutad finanspolicy. Det råder fortsatt osäkerhet på de finansiella marknaderna.

Satsningar

Satsningar under 2025 ingår i tidigare gjorda reserveringar.

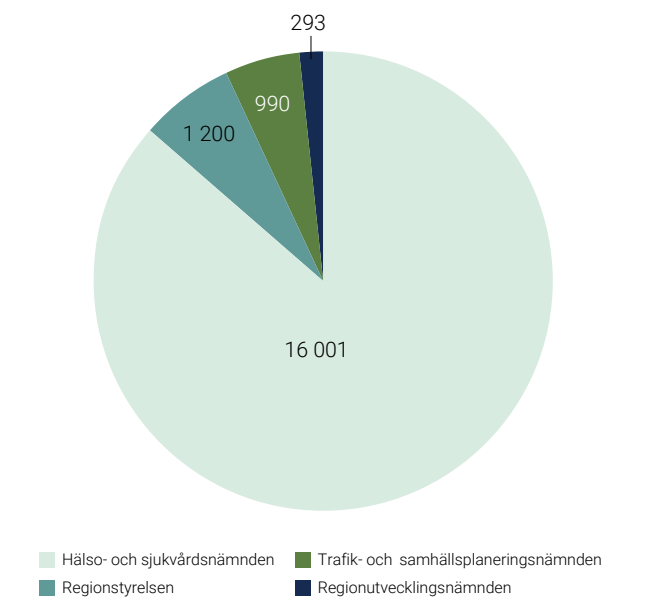
(miljoner kronor)	2025
Ramförstärkning HSN	50
Fortsatt satsning primärvård	20
Hälso- och sjukvårdsnämnden	70
ST i primärvård	15
Engångsmedel	10
Regionstyrelsen	25
MÅLAB	7
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	7
-	-
Regionutvecklingsnämnden	0
-	-
Finansförvaltning	0
Totalt	102

Tabell 2. Satsningar 2025.

Med hänsyn till det ekonomiska läget är satsningar återhållsamma och uppgår totalt till 102 miljoner kronor. Merparten avser tidigare fattade beslut som fanns reserverade. Hälso- och sjukvårdsnämndens ram förstärks med 20 miljoner kronor för fortsatt satsning inom primärvård och kontinuitet för patienterna samt med 50 miljoner kronor som ramförstärkning och för att möta oförutsedda kostnader för utomlänsvård och läkemedel. Regionstyrelsens ram utökas med 15 miljoner för fortsatt satsning på ST-läkare i primärvård samt ges engångsmedel på 10 miljoner kronor. Engångsmedel avser kostnader förenade med tillstånd för nationell högspecialiserad vård, uppbyggnad av Linköping Cancer Center men kan även nyttjas till utvecklingsinsatser som omställning till nära vård. Trafik- och

samhällsplaneringsnämndens ram utökas med 7 miljoner för beslutade satsningar i Mälardalstrafiken, vilket innebär att gjord reservering i sin helhet därmed är utväxlad till AB Östgötatrafiken.

Regionbidragets fördelning framgår av figur 4 och en alternativt beskriven resultaträkning, med nettokostnader uppdelad per nämnd, framgår av tabell 3.

Figur 4. Regionbidragets fördelning per styrelse/nämnd 2025 (inklusive engångsmedel), miljoner kronor.

(miljoner kronor)	2025
Regionstyrelsen	-1 200
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-16 001
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	-990
Regionutvecklingsnämnden	-293
Övriga poster	-227
Verksamhetens nettokostnader	-18 711
Skatteintäkter	14 384
Generella statsbidrag och utjämning	4 634
Verksamhetens resultat	307
Finansiella intäkter	190
Finansiella kostnader	-497
Resultat efter finansiella poster	0
Extraordinära poster	
Årets resultat	0

Tabell 3. Resultaträkning med verksamhetens nettokostnader uppdelade per styrelse/nämnd. Övriga poster bland nettokostnaden utgörs bland annat av finansförvaltningens poster inklusive reserveringar samt externa intäkter i verksamheterna.

Reserveringar

Utöver satsningar och nya beslut reserveras medel inom finansförvaltningen som efter beslut i regionstyrelsen kan nyttjas 2025 utifrån behov och med hänsyn till ekonomins utveckling. Bland reserveringar görs åtskillnad för del som endast tillfälligt finns utrymme för i form av engångsmedel. Därutöver reserveras för fastighets- och pensionskostnader.

(miljoner kronor)	2025	2026	2027
HSN Förstärkning vård 2026		50	50
HSN Förstärkning vård 2027			90
HSN Förstärkning PV 2026		20	20
HSN Förstärkning PV 2027			20
RS ST-läkare PV 2026		15	15
RS ST-läkare PV 2027			15
RS Cosmic/klimat m m	26	26	36
FIN Reservering för riktade statsbidrag	8	8	8
FIN Högisoleringsvård, svåra hudsjukdomar m m	4	6	4
FIN Reservering HS (tidigare koncernbidrag)	370	370	370
FIN Reservering	275	275	275
FIN Engångsmedel	185	70	
Summa	868	840	903

Tabell 4. Reserveringar.

Ändrade förutsättningar och resultat under planeringsperioden

Förändringar jämfört med föregående treårsbudget redovisas i tabell 5. Resultatet utgår från blandmodell och resultatmålen för 2026 och 2027 har höjts utifrån balanskravsutredning, vilket beskrivs under egen rubrik nedan.

(miljoner kronor)	2025	2026	2027
Resultat treårsbudget 2024–2026	0	0	0
Upplösta tidigare reserveringar	865	879	932
Resultat efter upplösta reserveringar	865	879	932
Ändrade ekonomiska förutsättningar			
Skatter och statsbidrag	109	48	59
Läkemedelsstatsbidrag	150	150	150
Pensionsprognos apr	-20	-5	
Kompensation lönerörelse 2023	-23	-23	-23
Index och finansiella poster	-61	-19	-10
Fastighet	-50	-15	-30
Nya beslut och satsningar (tabell Satsningar)	-102	-100	-100
Reserveringar (tabell Reserveringar)	-868	-840	-903
Resultat treårsbudget 2025–2027	0	75	75

Tabell 5. Resultatpåverkande förändringar sedan föregående treårsbudget. Värderingen av blandmodell har förändrats jämfört med föregående treårsbudget och den differens som uppstår ingår i posten upplösta tidigare reserveringar.

Ekonomi i kommunala koncernföretag

Enligt lag som gäller från 2024 (efter utredning om god kommunal hushållning, SOU 2021:75) ska budget innehålla redogörelse för ekonomin i kommunala koncernföretag. Region Östergötland redovisar koncernbolagens budgeterade resultat och soliditet för 2025, med undantag för AB Kinda Kanal som ej konsolideras. Region Östergötlands samlade verksamhet och ägarandelar presenteras i bilaga.

	Resultat (miljoner kronor)	Soliditet (procent)
AB Östgötatrafiken	-10	8
Scenkonst Öst AB	1	65
TvNo Textilservice AB	0	42
ALMI Företagspartner Östergötland AB	0	68

Tabell 6. Ekonomi i kommunala koncernföretag.

Balanskrav

Negativa resultat ska återställas inom tre år om inte synnerliga skäl anges. Balanskravsresultatet beräknas sidoordnat med justeringar för vissa poster. Om det i årsredovisning konstateras ett balanskravsunderskott ska fullmäktige besluta om åtgärdsplan och återställa underskottet inom tre år om inte synnerliga skäl kan åberopas. Stark finansiell ställning är ett synnerligt skäl och utgör en buffert för investeringar och handlingsfrihet. Bedömning av finansiell ställning och eget kapital i detta hänseende ska ske utifrån fullfonderingsmodell, det vill säga med hela pensionsskulden redovisad i balansräkningen.

Utifrån en första prognos för 2024 blir slutsatsen att krav på återställning av resultat kommer uppstå motsvarande 150 miljoner kronor under budgetperioden, vilket fördelas med 75 miljoner kronor per år under 2026 och 2027.

Beslut

Regionstyrelsen tillstyrker regionfullmäktige BESLUTA

- att anta Treårsbudget för 2025–2027,
- att fastställa ekonomiska ramar för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden 2025–2027 enligt bilaga 2,
- att uppdra till regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden att utifrån sina ansvarsområden och uppdrag utarbeta årsplaner med budget för 2025 i enlighet med denna treårsbudget,
- att godkänna upplåning av 1 miljard kronor i externa långfristiga lån under budgetperioden,
- att i enlighet med fullmäktiges presidiums förslag fastställa budgeten för regionens revisorer till 13 058 000 kronor (2025 års nivå) samt
- att fastställa skattesatsen för 2025 till 11,55 kronor per skattekrona.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

Belopp i miljoner kronor och löpande priser	Region Östergötland			Regionkoncern		
	2025	2026	2027	2025	2026	2027
Verksamhetens intäkter	4 617	4 749	4 893	5 717	5 849	5 993
Verksamhetens kostnader	-22 298	-23 154	-23 882	-23 297	-24 144	-24 872
Avskrivningar	-1 030	-1 050	-1 070	-1 130	-1 150	-1 170
Verksamhetens nettokostnader	-18 711	-19 455	-20 059	-18 710	-19 445	-20 049
Skatteintäkter	14 384	14 941	15 505	14 384	14 941	15 505
Generella statsbidrag och utjämning	2 910	2 960	2 999	2 910	2 960	2 999
Generella statsbidrag - läkemedel	1 724	1 750	1 776	1 724	1 750	1 776
Verksamhetens resultat	307	196	221	308	206	231
Finansiella intäkter	190	220	240	190	220	240
Finansiella kostnader	-497	-341	-386	-507	-351	-396
Resultat efter finansiella poster	0	75	75	-9	75	75
Extraordinära poster						
Årets resultat	0	75	75	-9	75	75

Kassaflödesanalys

Belopp i miljoner kronor och löpande priser	Region Östergötland			Regionkoncern		
	2025	2026	2027	2025	2026	2027
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat	0	75	75	-9	75	75
Justering för ej likviditetspåverkande poster (not 1)	1 837	1 382	1 485	1 947	1 492	1 595
Utbetalning av pensioner inkl. löneskatt	-280	-311	-336	-280	-311	-336
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar						
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	1 557	1 146	1 224	1 658	1 256	1 334
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar	50			50		
Ökning (-)/minskning (+) förråd m.m.	-35			-35		
Ökning (+)/minskning (-) kortfristiga skulder	-69	449	359	41	399	334
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 503	1 595	1 583	1 714	1 655	1 668
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Investering i immateriella anläggningstillgångar						
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar						
Investering i materiella anläggningstillgångar	-1 300	-1 300	-1 500	-1 383	-1 350	-1 575
Försäljning av materiella anläggningstillgångar						
Investering i finansiella anläggningstillgångar						
Ökning (-)/minskning (+) av långfristiga fordringar						
Förvärv av finansiella tillgångar	-692	-784	-72	-820	-794	-82
Avyttring av finansiella tillgångar						
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 992	-2 084	-1 572	-2 203	-2 144	-1 657
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Nyupptagna lån	500	500		500	500	
Nyupptagna leasinglån						
Amortering av skuld	-11	-11	-11	-11	-11	-11
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	489	489	-11	489	489	-11
Justering av ingående eget kapital						
Årets kassaflöde	0	0	0	0	0	0
Likvida medel vid årets början	398	398	398	498	498	498
Likvida medel vid årets slut	398	398	398	498	498	498
Not 1 Justering för ej likviditetspåverkande poster						
Avskrivningar/nedskrivningar	1 030	1 050	1 070	1 130	1 150	1 170
Gjorda avsättningar pensioner	997	552	655	1 007	562	665
Övriga avsättningar						
Orealiserade kursförändringar	-190	-220	-240	-190	-220	-240

Balansräkning

Belopp i miljoner kronor och löpande priser	Region Östergötland			Regionkoncern		
	2025	2026	2027	2025	2026	2027
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	71	71	71	71	71	71
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	9 981	10 065	10 339	9 981	10 065	10 339
Maskiner och inventarier	2 443	2 599	2 743	3 241	3 347	3 466
Materiella anläggningstillgångar	12 424	12 664	13 082	13 222	13 412	13 805
Finansiella anläggningstillgångar	128	128	128	158	158	158
Summa anläggningstillgångar	12 623	12 863	13 281	13 451	13 641	14 034
Omsättningstillgångar						
Förråd m m	375	375	375	375	375	375
Fordringar	2 350	2 350	2 350	2 325	2 325	2 325
Kortfristiga placeringar (pensionsförvaltning)	6 724	7 738	8 062	6 739	7 753	8 077
Kortfristiga placeringar (finansförvaltning)	396	396	396	396	396	396
Kassa och bank	2	2	2	102	102	102
Summa omsättningstillgångar	9 847	10 861	11 185	9 937	10 951	11 275
Summa tillgångar	22 470	23 724	24 466	23 388	24 592	25 309
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	2025	2026	2027	2025	2026	2027
Eget kapital						
Eget kapital vid årets början	5 698	5 698	5 773	5 807	5 798	5 873
Årets resultat	0	75	75	-9	75	75
Justerings eget kapital						
Eget kapital vid årets slut	5 698	5 773	5 848	5 798	5 873	5 948
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	12 556	12 797	13 116	12 566	12 807	13 126
Andra avsättningar	24	24	24	34	34	34
Summa avsättningar	12 580	12 821	13 140	12 600	12 841	13 160
Skulder						
Långfristiga skulder	852	1 341	1 330	1 142	1 631	1 620
Kortfristiga skulder	3 340	3 789	4 148	3 848	4 247	4 581
Summa skulder	4 192	5 130	5 478	4 990	5 878	6 201
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	22 470	23 724	24 466	23 388	24 592	25 309
Panter och ansvarsförbindelser:						
Pensionsförpliktelser intjänade före 1998	6 454	6 115	5 801	6 454	6 115	5 801
Pensionsförpliktelser för förtroendevalda	12	12	12	12	12	12
Övriga ansvarsförbindelser	455	455	455	1 336	1 336	1 336
Årets resultat enligt fullfonderingsmodell	226	414	389	217	414	389
Utgående eget kapital enligt fullfonderingsmodell	-756	-342	47	-647	-242	147
Soliditet enligt fullfonderingsmodell	-3,4%	-1,4%	0,2%	-2,8%	-1,0%	0,6%

Planeringsförutsättningar

Nedan beskrivs några områden med potentiellt stor påverkan på Region Östergötlands förutsättningar att bedriva verksamhet och därmed centrala planeringsgrunder.

Aktuella frågor på internationell nivå/EU:s politik påverkar regional nivå

EU påverkar regional och lokal nivå, direkt eller indirekt, i stor utsträckning. En betydande del av den politik som beslutas på EU-nivå genomförs på regional och lokal nivå.

I juni 2024 anordnas val till Europaparlamentet där ledamöter för de kommande fem åren kommer att väljas. En ny mandatperiod innebär även en ny EU-kommission vilken kommer tillsättas under hösten. Med anledning av den nya mandatperioden kommer EU sätta sin nya strategiska agenda vilken kommer genomsyra EU:s fortsatta arbete.

I december 2019 presenterades EU:s nya tillväxtstrategi; den gröna given¹. Samtliga av EU:s nya strategier tar sin utgångspunkt i den gröna given, bland annat EU:s industristrategi, handlingsplan för den cirkulära ekonomin, hållbar smart mobilitet, strategin från jord till bord, kemikaliestrategin. Läkemedelsstrategin och strategin för energisystem och vätgas. Samtliga dessa strategier påverkar, eller kommer påverka, regional och lokal nivå.

Till följd av att USA och Kina snabbt börjat skala upp deras gröna industrier presenterade EU-kommissionen i februari 2023 industriplanen för den gröna given som syftar till att stärka konkurrenskraften för Europas nettonollindustri och stödja omställningen till klimatneutralitet. Industriplanen för den gröna given grundar sig på fyra pelare: ett förutsägbart och förenklat regelverk, snabbare tillgång till finansiering, ökad kompetens samt öppen handel för motståndskraftiga leveranskedjor. Något som utmärker industriplanen för den gröna given från tidigare klimatrelaterade initiativ på EU-nivå är att den förlitar sig alltmer på uppluckring av statsstödsregler och enklare tillgång till finansiering för att säkerställa EU:s konkurrens- och motståndskraft vad gäller de gröna industrierna och teknologierna, istället för robusta rättsliga ramverk för att uppnå klimatmålen. Utvecklingen kommer vara av intresse att följa för att analysera hur Region Östergötland kan dra nytta av den nya logiken, till exempel vad gäller att locka gröna industriaktörer och innovationskapacitet till länet.

På området för hälso- och sjukvård har pandemin inneburit att EU-kommissionen tagit en större roll på området även om hälso- och sjukvård främst är en nationell kompetens². Tidigare diskussioner om en eventuell överföring av viss kompetens från nationell nivå till EU-nivå har avtagit, och nuvarande och kommande förslag ryms inom EU:s kompetens. Konceptet en europeisk hälsounion presenterades i slutet av 2020 och fylls kontinuerligt med innehåll. Syftet med hälsounionen är dels att hjälpa medlemsländerna att förebygga och hantera framtida hälsohot, dels att stötta hälso- och sjukvårdssystemen för en mer jämlik vård av hög kvalitet. EU:s lagstiftande institutioner

har under 2023 förhandlat flera förslag som presenterats inom ramen för hälsounionen, bland annat förslaget om ett europeiskt hälsodataområde samt nått överenskommelser på bland andra AI-området och området för hållbar upphandling. Under 2023 presenterades även flera förslag på läkemedelsområdet, bland annat ett förslag på en reviderad läkemedelslagstiftning. Förhandlingarna om en ny lagstiftning förväntas fortsätta under de kommande åren. Flera andra initiativ och rekommendationer har presenterats under året på området, i synnerhet för att bättre hantera brister på läkemedel. EU-kommissionen har även presenterat en strategi för mental hälsa som ska implementeras. Under 2024 förväntas det komma ett antal nya initiativ, inte minst på läkemedelsområdet men även på personalsidan. Samtliga ovan nämnda förslag kommer få direkt påverkan på Region Östergötlands verksamhet och behöver följas noga.

EU:s långtidsbudget löper över sju år, där den nuvarande sträcker sig över perioden 2021–2027. Budgeten för hälso- och sjukvårdsområdet har ökat betydligt, vilket innebär förbättrade möjligheter för Region Östergötland att ansöka om medel för bland annat insatser för återhämtningsåtgärder efter pandemin, hälsofrämjande insatser, samt digitalisering av sjukvården. Sveriges andel av EU:s struktur- och investeringsfonder (ESIF) uppgår till ungefär samma storlek som föregående EU-budget, och är en viktig finansieringskälla för insatser för jobb, tillväxt, grön omställning och digitalisering.

Utöver ordinarie EU-budget har Sverige erhållit cirka 35 miljarder kronor från EU:s återhämtningsinstrument för genomförandet av Sveriges återhämtningsplan. Dessa medel hanterades via nationell nivå med bristande dialog och insyn från regional nivå. Utvecklingen pekar överlag mot att EU-medel blir mer centraliserade, vilket minskar regional nivåns möjligheter att skräddarsy program som är anpassade efter Östergötlands behov och utmaningar. Det är därför av största vikt att Region Östergötland följer denna utveckling och bidrar till att påverka utformningen av EU:s regionalpolitik i nästa budgetperiod.

Ekonomisk situation nationellt och regionalt

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) presenterade i december 2023 rapporten MakroNytt. Det konstateras att valutakursen bidragit till att gynna svensk export men att höjda priser och räntor samtidigt försvagat den inhemska konsumtionsefterfrågan. Företagen som bygger bostäder och hushållen anpassar sig och medverkar till försvagad sysselsättning 2024. Detta tillsammans med förhöjt grundavdrag dämpar skatteunderlaget under 2024 men balanseras upp något av pensioner som styrs av det ökande prisbasbeloppet. Styrräntan förväntas inte höjas mer inom ramen för denna höjningscykel och styrräntemålet om två procent bedöms uppnås på några års sikt. Under 2025 förväntas skatteunderlaget öka snabbt och inleda en konjunkturåterhämtning, delvis driven av sänkta räntor, delvis av att incitament för arbete stärks av skattesänkningar och lägre reala inkomster för hushållen. Under tio år har reallt skatteunderlag ökat i

genomsnitt med 1,7 procent per år. Under 2023–2027 bedöms genomsnittlig real uppgång vara 1,0 procent per år. Denna låga reala utveckling i kombination med hög pris- och löneutveckling och omvärderad pensionsskuld för avtalspensioner innebär varaktigt försvagad köpkraft inom kommun- och regionsektorn. Inflationstaktens stora effekt på pris- och inkomstbasbelopp innebär även fortsatt stor osäkerhet kring utvecklingen av sektorns pensionskostnader för åren 2025–2026.

Region Östergötland nådde inte de finansiella målen för god ekonomisk hushållning 2023. Resultatet i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag blev minus 8,4 procent, vilket innebar att målet på 1 procent inte nåddes. Redan i budgeten för 2023 gjordes avsteg från det finansiella målet på 1 procent av skatteintäkter och statsbidrag, och även avsteg från balanskravets minimikrav på minst ett nollresultat. Det kunde göras genom hänvisning till synnerliga skäl utifrån att regionen har ett eget kapital. Anledningen till avsteget var ökade pensionskostnader, dels av inflationens påverkan på hela pensionsskulden och dels på grund av det nya pensionsavtalet. Det framgår även i riktlinjen för god ekonomisk hushållning att stora förändringar i pensionskulden är ett skäl för att få avvika från målsättningen. Det egna kapitalet uppgick vid utgången av 2023 till 577 miljoner kronor. Det var lägre än målsättningen på 1 500 miljoner kronor, som anges i beslutet om god ekonomisk hushållning (RS 2021–484). Målvärdet för soliditeten (eget kapital i förhållande till totala tillgångar) budgeterades till 4,7 procent men blev 2,8 procent, vilket innebar att målet inte blev uppnått.

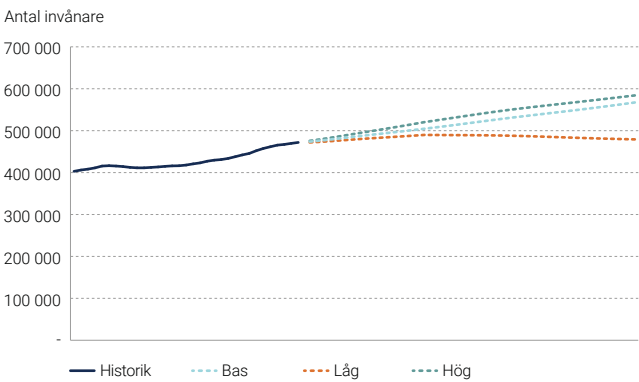
Region Östergötland redovisade resultatet minus 1 504 miljoner kronor enligt fullfonderingsmodellen, där hela pensionsskulden inkluderas och påverkar resultatet. Enligt blandmodellen är resultatet minus 1 415 miljoner kronor. Balanskravet uppfylls inte i någon av modellerna. Två produktionsenheter har negativa resultat, Hälso- och sjukvården och Skolorna, varav Hälso- och sjukvården också har ett negativt eget kapital.

En långsiktigt hållbar ekonomi kräver en stabil ekonomi i grunden och en kontrollerad kostnadsutveckling. För att klara framtida utmaningar måste kostnadsutvecklingen bromsas och kostnadsnivån anpassas till ersättningsnivån. Under främst 2024 men även 2025 ger hög inflation höga pensionskostnader. Inom Hälso- och sjukvården behöver ytterligare åtgärder genomföras för nå en ekonomi i balans. I slutet av november 2023 tog fullmäktige beslut om uppdaterad riktlinje och mål för god ekonomisk hushållning (RÖ 2023-12650). En förändring är att målsättningen på nivån på eget kapital på 1 500 miljoner kronor ska uppnås vid utgången av 2033.

Demografi

Region Östergötland har tillsammans med grannlänen i Östra Mellansverige (ÖMS) tagit fram befolkningsframskrivningar som visar att Östergötlands demografiska utveckling fortsatt pekar mot en ökning av befolkningen. År 2050 beräknas folkmängden uppgå till 526 000 invånare i basscenariot. Ökningen bedöms bli störst i Linköping, följt av Norrköping och Mjölby. Befolkningstillväxten beror i framskrivningen på positivt flytt- och födelsenetto. Flyttnettot beräknas huvudsakligen påverkas av migration från utlandet. Hela rapporten om framskrivningar i Östra Mellansverige finns att läsa på Region Östergötlands hemsida. Här finns också framskrivningar på kommunnivå presenterade.

Åldersstrukturen i Östergötlands befolkning ser olika ut i länets kommuner, med en större andel äldre i kommuner med relativt sett liten befolkning. År 2050 beräknas 14 procent av befolkningen vara 75 år eller äldre vilket kan jämföras med dagens andel på cirka 10 procent. Framför allt är det gruppen 85 år och äldre som ökar från att utgöra cirka 3 procent av befolkningen år 2021 till att svara för 5 procent år 2050. Andelen av befolkningen i arbetsför ålder beräknas minska fram till år 2050. Andelen unga (0–19 år) minskar och andelen äldre (65–84 år) beräknas vara relativt stabil. Det innebär sammantaget att den arbetsföra andelen av befolkningen minskar och att andelen av befolkningen som är mest vårdkrävande ökar.

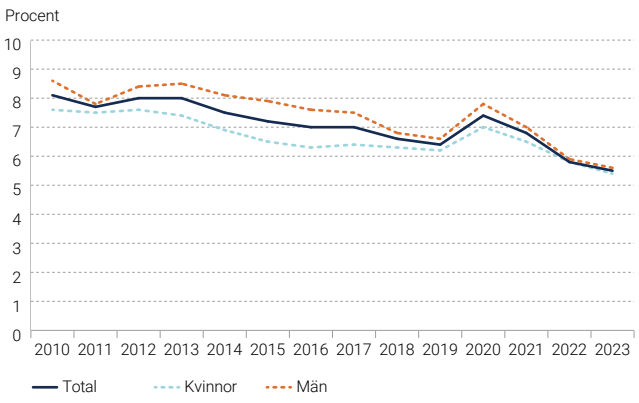

Figur 5. Framskrivning av folkmängd i Östergötland.

Arbetsmarknad i Östergötland

I utvecklingsstrategin för Östergötland (RUS) finns flera utmaningar beskrivna. Prognoserna för befolkningens utveckling fram till 2030 visar att det kommer uppstå arbetskraftsbrist i Sverige. Många arbetsgivare har svårt att hitta rätt kompetens samtidigt som arbetslösheten är relativt hög i vissa grupper. Kvinnor och män väljer i fortsatt stor utsträckning yrken utifrån traditionella mönster. För att tillvarata mångfalden av arbetskraft behöver dessa mönster brytas.

Enligt statistik från arbetsförmedlingen är cirka 16 000 personer arbetslösa i länet. Arbetslösheten i Östergötland är på samma nivå som rikets.

Figur 6. Antal invånare 18–64 som är öppet arbetslösa eller i program med aktivitetssöd dividerat med antal invånare 18–64 år. Avser årsmedelvärde. Källa Arbetsförmedlingen och SCB (RAMS). (Uttaget 2 februari 2024.)

Långsiktig kompetensförsörjning inom sektorn

Under 2024 och 2025 står Region Östergötland inför en situation där antalet anställda behöver minska för att vända den ekonomiska utvecklingen. På längre sikt är den strategiska kompetensförsörjningen dock viktig. En stor del av framtidsjobben finns inom hälso- och sjukvården. Samtidigt som befolkningen växer och blir äldre och behoven av välfärd ökar uppnår många medarbetare pensionsålder.

Området kompetensförsörjning ingår för 2024 i överenskommelsen mellan staten och SKR om ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården. I överenskommelsen betonas vikten av ett systematiskt arbete med kompetensförsörjning, och att arbetet inte enbart är inriktat på nyrekrytering. Att få medarbetare att jobba heltid och ge förutsättningar för en hälsofrämjande arbetsmiljö ger möjligheter att behålla befintlig vårdpersonal. Att förbättra teamarbete och samarbete nämns här som möjliga vägar.

Beredskap

Sveriges har som inriktning att, med bakgrund av säkerhetsläget i omvärlden, på relativt kort tid återbygga stora delar av totalförsvaret. Regeringen har via en förordning ändrat förutsättningarna för finansieringen av totalförsvarsplaneringen samt delvis justerat vad de ser som prioriterade områden.

I återuppbyggandet av totalförsvaret är Region Östergötland en viktig del i att skapa ett funktionellt samhälle under kris och krig. Det förändrade säkerhetspolitiska läget och ökad intensitet i totalförsvarsplaneringen har ökat den gemensamma planeringen av civil beredskap i Region Östergötland samt med andra regioner. Omvärldsläget har forskjutit gränsen mellan kris och vardag varpå samtliga samhällsaktörer behöver arbeta brett för att stärka sin förmåga att hantera hot och samhällsstörningar.

Sveriges NATO-medlemskap kräver viss anpassning av Sveriges totalförsvarsplanering. Region Östergötland behöver bidra till samhällets anpassning av ett NATO-medlemskap både nationellt, regionalt och lokalt.

Det nuvarande osäkra omvärldsläget med tydlig påverkan på världsmarknaden, energiförsörjningen och störningar i leveranskedjor ger konsekvenser för Region Östergötland. Det finns också en ökad risk för intrång och påverkan både i system och i lokaler och risk för desinformation. Flera myndigheter och organisationer i Region Östergötlands närhet har drabbats av olika IT-attacker. Region Östergötland behöver därför fortsätta sitt förebyggande arbete för att minska sårbarheter och förbereda effektiva åtgärder som kan begränsa konsekvenserna när verksamheten utsätts.

Ett hårdare samhällsklimat med hot om våld gör att Region Östergötlands verksamheter drabbas och utmanas i sitt grunduppdrag och behöver därför stärkas med metoder och kompetensutveckling för att kunna förebygga och hantera risk för hot och våld. Den organiserade brottsligheten arbetar delvis på nya sätt, bedrägeribrotten tenderar att öka och det är ett ökat oroligt läge i Östergötland kopplat till gängkriminalitet.

I omvärlden ses även mer och mer påverkan av klimatförändringarna. Regionen behöver analysera och vidta de åtgärder som krävs för att kunna upprätthålla viktiga funktioner. I arbetet med nära vård flyttas alltmer vård ut i samhället och ställer andra krav på krisberedskap och kontinuitetshantering, vilket behöver beaktas i arbetet.

EU har under 2022 beslutat om ett reviderat NIS-direktiv som kommer att omsättas i svensk lagstiftning under 2024. NIS-direktivet syftar till att skapa en gemensam hög nivå av säkerhet för nätverk och informationssystem inom EU. Den svenska lagen innebär högre krav på informationssäkerhetsarbetet i Region Östergötland.

Hälsan i länet

Region Östergötlands folkhälsorapport visar fortsatt att hälsan blir bättre för många, men inte för alla. Den ekonomiska ojämlikheten fortsätter att öka. Den ekonomiska standarden har ökat i befolkningen, men det har också skillnaderna. De med högst inkomst ökar sin inkomst mest. Samtidigt som den ekonomiska standarden har ökat i befolkningen har andelen med låg ekonomisk standard mer än fördubblats sedan början av 1990-talet. Av de som arbetar är det vanligast med låg ekonomisk standard bland ensamstående mödrar, yngre vuxna och utlandsfödda. De socioekonomiska skillnaderna i hälsa återkommer för alla mått på socioekonomiskt status, bland annat utbildning, arbete och inkomst, och är idag tydligast för inkomst. Skillnaderna finns inom nästan alla hälsoområden, så att lägre socioekonomisk status är förenat med kortare livslängd och högre sjuklighet och död i hjärt-kärlsjukdom, cancer och infektionssjukdomar. Lägre socioekonomisk status är också förenat med mer psykisk ohälsa, fler självmord, högre ohälsotal, mer karies och lägre självskattad hälsa. I alla dessa fall följer skillnaderna en social gradient, där hälsan är gradvis sämre ju lägre den socioekonomiska statusen är.

Två tredjedelar av befolkningen i Östergötland har minst en ohälsosam levnadsvana. De vanligaste är fysisk inaktivitet och lågt intag av frukt och grönsaker. Rökningen fortsätter att minska medan övriga levnadsvanor har varit relativt oförändrade över tid, även under pandemiåren. Den psykiska ohälsan fortsätter att öka. Bland unga finns det indikationer på att både

lindriga psykiska besvär och behovet av specialistsjukvård har ökat. Bland personer i arbetsför ålder har konsumtionen av psykofarmaka ökat. I den gruppen har också andelen sjuk-skrivna för psykiatriska besvär ökat, i synnerhet stressrelaterade besvär. Bland de äldre åldersgrupperna, främst 80-åringar och uppåt, finns en hög och ökande andel som diagnostiseras och behandlas med läkemedel för depression. För flera av de ovanstående trenderna är kvinnor överrepresenterade. Andra utsatta grupper, exempelvis HBTQI-personer och etniska minoriteter, är också överrepresenterade i statistiken över psykisk ohälsa.

Andelen äldre i befolkningen ökar, särskilt de som är 90 år och äldre. En majoritet av den äldre befolkningen skattar sin hälsa som god, men även i denna åldersgrupp finns stora skillnader kopplat till socioekonomisk status. Lägre inkomst är förenat med sämre självskattad hälsa och äldre med dålig ekonomi rapporterar i lägre utsträckning känsla av meningsfullhet. Mer än var tredje person i gruppen äldre äldre (85 år och uppåt) anger att de har besvär av ensamhet och isolering. Framför allt kvinnor, personer med utländsk bakgrund och personer med låg inkomst uppger att de har besvär av ensamhet.

Tandhälsa

Karies är en av världens största icke-smittsamma sjukdomar. Sjukdomsbördan globalt är en utmaning för folkhälsan. Orala hälsoriskfaktorer är gemensamma med flera andra sjukdomar såsom diabetes, hjärt- och kärlsjukdom och cancer varför WHO i sin strategi för oral hälsa understryker vikten av samverkan mellan olika professioner i det förebyggande arbetet för att främja såväl den orala som allmänna hälsan. Samverkan med andra aktörer som träffar individen, såsom kommun, primärvård eller barnhälsovård ger ökade chanser för prevention, tidig upptäckt och är en del av nära och personcentrerad vård.

Merparten av munsjukdomarna går att förebygga genom befolkningsbaserade insatser på olika nivåer. Det är ett ömsesidigt och komplext förhållande mellan munhälsa och allmän hälsa. Levnadsvanor och systemsjukdomar kan öka risken för sjukdomar i munhålan och tvärtom. Nedsatt förmåga att äta och svälja kan påverka nutrition och bidra till försämrad livskvalitet, kognitiv svikt och skörhet, men mer forskning behövs för att säkerställa samband och orsaker. Den ökande användningen av läkemedel hos äldre kan också ge komplikationer i munnen, den vanligaste är muntorrhet.

Satsningar på barn och ungas tandhälsa är dels generella dels riktade mot områden med låg socioekonomisk status. Eftersom utmaningarna i dessa områden tenderar att bestå över tid behöver riktade insatser utökas. Samverkan med andra aktörer, såväl inom Region Östergötland som med kommun och civilsamhälle är en förutsättning för att det utökade förebyggande arbetet ska ge resultat.

Den demografiska utvecklingen går mot allt fler äldre och allt färre tandlösa. Epidemiologiska data visar att andelen äldre med egna tänder är hög och att de har många kvarvarande tänder. Avancerade protetiska konstruktioner, såsom käkbensförantrade implantat, har blivit vanligare bland de äldre medan andelen avtagbara proteser minskar. Med en stor andel egna tänder eller fastsittande tandersättningar långt upp i åldrarna ökar behovet av god munvård. Det ställs högre krav på den dagliga munvården, vare sig den utförs av individen själv eller med hjälp. Det är viktigt med en utvecklad samverkan, framför allt med kommuner och det är väsentligt att tandvården inte förlorar kontakten med äldre och sköra patienter. Rutiner behöver säkerställas så att kontakten kvarstår eller återupptas.

Aktuella miljöfrågor

Förutsättningarna för att nå en giftfri miljö har förbättrats de senaste åren genom åtgärderna inom EU:s kemikaliestrategi och strategier som omfattas av den europeiska gröna given³. Stort fokus i EU och Sverige är på att begränsa risker för spridning av PFAS-kemikalier och hormonstörande ämnen. Under de kommande åren kommer EU:s övergripande kemikalielagstiftning, REACH, att revideras för att anpassas till nya förutsättningar och fler ämnen sätts upp på listor över förbjudna kemikalier. Dock är fortfarande sjukvårdsartiklar som används inom hälso- och sjukvården undantagna den reglering av farliga ämnen i varor som gäller andra produkter som släpps ut på marknaden i EU. Ett exempel är den hormon- och reproduktionsstörande ftalaten DEHP som fortsatt är tillåten i medicintekniska produkter till år 2030. Med anledning av detta är det fortsatt viktigt att ställa och följa upp miljökrav i upphandling. Arbetet pågår med att utveckla regionernas samarbete kring miljökrav i upphandlingar i syfte att minimera risker för hälsa och miljö från sjukvårdsmaterial.

Koldioxidutsläppen från förbränning av fossila bränslen har aldrig varit högre än de var år 2023. Utsläppen av växthusgaser måste sjunka nu och minska med 43 procent till 2030, jämfört med 2019 års nivå, om 1,5-gradersgränsen ska kunna nås menar FN:s klimatpanel IPCC. Den europeiska gröna given är ett initiativ av EU kommissionen för att EU ska bli klimatneutralt till 2050. Cirkulär ekonomi pekas ut som en central komponent i omställningen. Hälso- och sjukvårdens största klimatutmaning är den stora användningen av engångsmaterial i plast. Att fortsätta ställa om till flergångs i första hand, är angeläget ur såväl robusthetssynpunkt som för att minska klimatpåverkan. Ökade krav kommer att komma på sortering av den plast som fortsatt behöver användas. Kostnader för restavfall med mycket plastinnehåll kommer öka och styrmedel kommer troligen införas för att öka materialåtervinning av plast. Flera innovationer har dykt upp kring mer hållbar materialanvändning i hälso- och sjukvård såsom cirkulär hantering av plastförkläden, tvättbara handskar och flergångssprutor. Ny teknik utvecklas för att öka förutsättningarna att återvinna plast såsom automatiska system för att identifiera plast (Fossil Eye, Tekniska verken i Linköping) och sortering av plast (Site Zero, Motala).

För att nå utsläppsmålen ställs även transportsektorn om. EU-institutionerna och medlemsstaterna förhandlar gemensamt fram en rad lagstiftningar som påverkar såväl mobilitetslösningar i stort som specifika villkor för bilar och dess utsläpp. Både de nya lagarna som presenteras på europeisk nivå och de lagar som nu revideras tar sin utgångspunkt i målen uppsatta i gröna given och strategin för hållbar och smart mobilitet.

Precisionshälsa

Utvecklingen inom området precisionshälsa går för närvarande mycket snabbt. Området precisionshälsa omfattar exempelvis:

- Precisionsmedicin – Skräddarsydd diagnostik, behandling och uppföljning baserat på den enskilde individens förutsättningar (tex genetiska utredningar och avancerad bilddiagnostik).
- Avancerade analyser och medicinska beslutsstöd baserade på artificiell intelligens (AI).
- Informationsdriven vård och ledning – Exempelvis sjukdomsförebyggande arbete baserat på den enskilde invånarens förutsättningar.

Enligt Vetenskapsrådets utvärdering av den kliniska forskningens kvalitet vid de regioner som omfattas av ALF-avtalet (2023 års utvärderingsrapport) påtalas att ALF-region Östergötland (Region Östergötland och Linköpings universitet) har hög kapacitet och kompetens inom datahantering och artificiell intelligens. Panelen ser stor potential för utveckling av området inom ALF-region Östergötland och rekommenderar bland annat att fortsatt arbetet med att tillämpa artificiell intelligens i hälso- och sjukvårdens dataanalyser.

Precisionsmedicin skapar förutsättningar för säkrare diagnostik och möjliggör rätt insatser i rätt tid, specifikt anpassat för varje individ, vilket ger effektivare behandlingar och minskar onödigt lidande. En grundförutsättning för att kunna bedriva precisionsmedicin är tillgång till adekvat precisionsdiagnostik. Detta har redan idag inneburit att patienter som tidigare helt saknade möjlighet till diagnos nu kan diagnostiseras. Patienter kan få tillgång till målstyrda läkemedel och fler kan inkluderas i kliniska behandlingsstudier. I takt med att tekniken blir alltmer användarvänlig och resurseffektiv har tillämpningsområdet breddats och tekniken kan inkluderas i allt fler områden inom både specialistsjukvård och preventiv hälsovård. Precisionsdiagnostik ställer höga krav både på kompetens och infrastruktur och används sedan 2016 i klinisk rutin inom Region Östergötland. Utvecklingstakten inom området är dock snabb och Region Östergötland behöver idag skicka en stor mängd analyser till större universitetssjukhus. En lokal utveckling av området är nödvändig för att kunna erbjuda invånare i Sydöstra Sjukvårdsregionen snabbare diagnostik och vård i nivå med övriga universitetssjukhus.

Under hösten 2023 beslutade regionstyrelsen om att etablera ett kompetenscenter inom hälsodata, AI samt precisionsmedicin i syfte att genomföra en omställning till en mer informationsdriven hälso- och sjukvård.

Regionövergripande styrning

Ansvarsfördelningen

Region Östergötland är en demokratiskt styrd organisation där skiljelinjen mellan politikernas och verksamhetens uppgifter ska vara tydlig. Det är de förtroendevaldas uppgift att ange mål på kort och lång sikt, fördela resurserna och att följa upp resultaten i förhållande till de uppsatta målen.

Verksamhetens uppgift är att genomföra de insatser som krävs för att uppnå de mål som beslutats politiskt. Detta innebär att verksamhetens styrning har sin utgångspunkt i politiska beslut som kompletteras och förtydligas så att de kan genomföras på lokal nivå.

Regionfullmäktige är regionens högsta beslutande organ och fastställer långsiktiga mål, skattesats och ekonomiska ramar för regionens verksamhet. Därutöver beslutar också fullmäktige om riktlinjer i viktiga principiella och strategiska frågor. Fullmäktige följer upp verksamheten genom delårsrapport och årsredovisning.

Regionstyrelsen, har tillsammans med hälso- och sjukvårdsnämnden, regionutvecklingsnämnden och trafik- och samhällsplaneringsnämnden, uppdraget att verkställa fullmäktiges beslut. I praktiken innebär ansvarsfördelningen i många fall att styrelse och nämnder arbetar mot samma mål men med olika utgångspunkter vilket kräver koordinering av styrprocesserna.

Regiondirektören leder den verkställande tjänstepersonorganisationen där regionens produktionsenheter är utförare och svarar för regionens egen produktion. Därutöver anlitas externa utförare.

Sydöstra sjukvårdsregionen

Sydöstra sjukvårdsregionen är en viktig samverkansplattform för Region Östergötland. Sydöstra sjukvårdsregionen ska tillgodose invånarnas behov av hälso- och sjukvård, främja och bidra till invånarnas hälsa, främja och bidra till utveckling av hälso- och sjukvården i sjukvårdsregionen samt solidariskt hjälpa varandra.

Sydöstra sjukvårdsregionens samverkansnämnd har beslutat om gemensamma patientlöften till invånarna. Dessa löften gäller också invånarna i Region Östergötland. Löftena är ett sätt att beskriva och uttrycka den politiska ambitionen och de värderingar som ska vara vägledande för hur hälso- och sjukvård ska bedrivas i Sydöstra sjukvårdsregionen och i Region Östergötland.

Som patient i Region Östergötland **ska** du:

- erbjudas vård som är lätt tillgänglig för kontakt, bedömning och besök
- erbjudas diagnostik och behandling och uppföljning enligt bästa kunskap i varje möte
- vara delaktig och välinformerad genom hela vårdkedjan
- få tillgång till jämlik vård
- erbjudas bästa möjliga hälsofrämjande insatser och välfungerande screeningprogram
- få tillgång till patientsäker vård
- erbjudas kostnadseffektiv vård

Modell för verksamhetsstyrning och budgetprocess

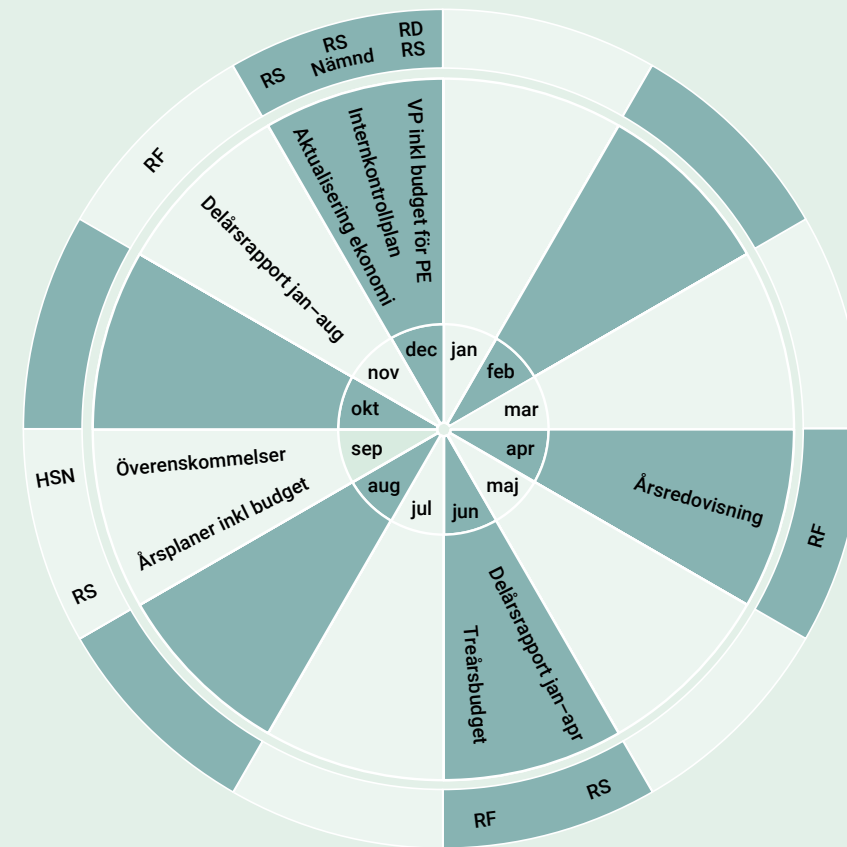
Region Östergötlands modell för verksamhetsstyrning har sin grund i målstyrning. Målen för organisationen beslutas i Treårsbudget. Budgeten grundar sig på det strategiprogram som beslutas av regionfullmäktige i början av varje mandatperiod samt andra övergripande program, strategier och planer. Fullmäktige beslutar i Treårsbudgeten även om uppdrag i fokus för varje år. Uppdragen uppfyller en central funktion för den röda tråden i verksamhetsstyrningen från politik till verksamhet. Styrningen skiljer på grunduppdrag och områden i fokus.

- Grunduppdrag relaterar till alla de uppdrag, lagar, regler, externa krav samt tvingande åtaganden som Region Östergötland har att förhålla sig till. Dessa utgör plattformen som all Region Östergötlands verksamhet baseras på. Grunduppdraget beskrivs i Region Östergötlands reglemente. Grunduppdraget hanteras genom tillsitsstyrning, men följs under året genom delårsrapporter, dialoger och särskilda granskningar. Även erfarenheter från patientnämndens verksamhet ger en bild av hur väl grunduppdraget genomförs.
- Områden i fokus innebär att den årliga politiska styrningen ska ha fokus på strategiskt viktiga områden som fordrar en tydlig utveckling eller förflyttning.

I början av varje mandatperiod beslutar regionfullmäktige om ett strategiprogram. Programmet inarbetas i treårsbudgetarna under mandatperioden, vilket säkerställer att den politiska viljeinriktningen får genomslag i regionens planeringsprocess. Fullmäktiges Treårsbudget är det centrala dokumentet för styrningen av regionens verksamhet avseende inriktning och omfattning och är grunden för den årliga verksamhetsstyrningen. Treårsbudgeten innehåller mål, budget, skattenivå och ramar för styrelse och nämnder. I budgeten anges även uppdrag och styrtal som är specifika för budgetåret kopplat till aktuella mål. Uppdragen beskriver vilka områden som politiken har störst fokus på under innevarande år. Uppdragen ges från fullmäktige till nämnderna och styrelsen. Styrtalen indikerar önskad utveckling inom området.

Regionstyrelsen har, tillsammans med hälso- och sjukvårdsnämnden, regionutvecklingsnämnden och trafik- och samhällsplaneringsnämnden, ansvaret att göra en plan för uppdragen. Det görs i nämndernas och styrelsens årsplaner. Syftet med årsplanerna är att säkra att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller.

Beställningar och styrning från regionstyrelsen och nämnder lägger sedan grunden för planering för samtliga Region Östergötlands produktionsenheter. Region Östergötland har en decentraliserad organisation. Det innebär att produktionsenheterna har självständigt beslutsutrymme över sin verksamhet inom beslutade ramverk. Region Östergötlands modell för att styra resurser till hälso- och sjukvårdens verksamheter utgår från invånarnas behov. Genom en etablerad behovsstyrningsprocess analyseras invånarnas behov, vilket kan generera uppdrag i de beställningar som hälso- och sjukvårdsnämnden gör.

Enligt kommunallagen ska fullmäktige för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer när kommunal angelägenhet utförs av privata utförare. Ett sådant program ska omfatta samtliga utförare. I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn i de privata utförarnas verksamhet ska tillgodoses. Målen som omfattar det programmet beslutas i Region Östergötland i treårsbudgeten. Aktuella mål 2025 som gäller samtliga aktörer är:

- En hållbar och säker organisation med god beredskap
- God vård och jämlik hälsa
- Tillgänglig hälso- och sjukvård

Förutom mål innehåller budgeten också beslut om skattesats och ekonomiska ramar. I kommunallagen anges att kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning. I Region Östergötland definieras god ekonomisk hushållning som att målen för ekonomin är uppfyllda samtidigt som verksamhetsmålen och grunduppdraget utvecklas i önskvärd riktning.

Åtterrapporering till regionfullmäktige görs i delårsrapport efter augusti och årsredovisning utifrån målen samt nämndernas och styrelsens grunduppdrag.

Den årliga verksamhetsstyrningsprocessen beskrivs i Region Östergötlands reglemente. Årshjulet ger en kort illustration av de ingående delarna.

Politiskt målstyrande dokument

Utöver treårsbudgeten finns även andra politiskt styrande dokument att ta hänsyn till och som är viktiga för framtida planeringsarbete. På Region Östergötlands webbplats finns politiskt styrande dokument (<https://www.regionostergotland.se/ro/politik-och-insyn/politisk-styrning/politiskt-styrande-dokument>) och på regeringens webbplats för offentliga utredningar finns pågående utredningar som kan komma att ha påverkan på Region Östergötlands verksamhet (<https://www.sou.gov.se/pagaende-utredningar/>).

BILAGA 1

Region Östergötlands samlade verksamhet

Region Östergötland bedriver, i egen regi eller tillsammans med kommuner, andra regioner eller andra aktörer, privaträttslig verksamhet i form av aktiebolag, kommunalförbund eller stiftelser. Regionfullmäktige har principiellt gett uttryck för dels en allmän återhållsamhet när det gäller bildande av nya bolag ägda av Region Östergötland, dels ett långsiktigt behov av att pröva formerna för sitt engagemang i befintliga bolag, stiftelser och kommunalförbund.

Regionstyrelsen bemyndigas att utfärda stämmodirektiv till stämмоombudet för respektive bolag och förening avseende fastställande av årsredovisning, beslut om ansvarsfrihet och fastställande av arvoden för ledamöter och revisorer inom ramen för gällande riktlinjer för arvoden.

Nedanstående redovisning omfattar Region Östergötlands koncernföretag⁴ och de uppdragsföretag⁵ där Region Östergötland är ensam ägare eller samägare. Även stiftelser och samordningsförbund redovisas där Region Östergötland är intressent. Entreprenader där Region Östergötland inte har något delägande redovisas endast i vad som framgår av figur 7.

Region Östergötlands koncernföretag

AB Östgötatrafiken

Region Östergötland är ansvarig för all kollektivtrafik i länet sedan den 1 januari 2012 då den nya kollektivtrafiklagen trädde i kraft. Östgötatrafiken blev i samband med det också helägt av regionen. AB Östgötatrafiken är enligt ett uppdragsavtal ansvarig för upphandling och marknadsföring av lokal och regional linjetrafik med buss, spårvagn, tåg, viss skärgårdstrafik och länsfärdtjänst i Östergötland.

Scenkonst Öst AB

Bolaget bildades 2015 av Region Östergötland, Norrköpings och Linköpings kommuner. Verksamheten startade 2016 och utgörs av de verksamheter som tidigare drevs i Stiftelsen Östergötlands länsteater och i Norrköping Symfoniorkester AB. Från och med 2023 ingår även Stiftelsen Östgötamusikens verksamhet i bolaget. Syftet med bolaget är att skapa förutsättningar för förbättrade verksamheter, utökat samarbete och ett långsiktigt ekonomiskt engagemang från ägarna. Regionens ägarandel är 55 procent.

Figur 7. Region Östergötlands samlade verksamhet 2025 (enligt känd planering 2024-04-24).

TvNo Textilservice AB

TvNo Textilservice sköter all tvätt åt regionens verksamheter. Bolaget bildades 1978 av dåvarande landstingen i Östergötlands och Jönköpings län samt Norrköpings kommun. Regionens ägarandel är 49 procent.

ALMI Företagspartner Östergötland AB

Regionen äger bolaget till 49 procent och resterande 51 procent ägs av det statliga moderbolaget. Det övergripande målet för bolaget, som bildades 1994, är att främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag samt att stimulera nyföretagandet i syfte att skapa tillväxt och förnyelse i näringslivet.

AB Kinda Kanal

Bolagets uppgift är att bevara kanalen och mot avgift hålla den öppen för trafik. Syftet med Region Östergötlands engagemang i bolaget är att som uppdragsgivare ha inflytande över de driftbeslut som fattas. Regionens ägarandel uppgår till 47 procent. Övriga ägare är Linköpings kommun och Kinda kommun.

Regionens uppdragsföretag – samägda företag

Inera AB

Bolaget bildades 1999 med syfte att utveckla e-hälsotjänster för invånarna, på uppdrag av samtliga regioner. Genom samverkan med regionerna har Inera utvecklat gemensamma lösningar för digitalisering. SKR Företag AB övertog 97 procent av aktierna i bolaget från regionerna 2017, i syfte att enklare kunna utveckla gemensamma lösningar som bidrar till att effektivisera verksamheter i både kommuner och regioner. SKR Företags ägarandel uppgår nu till strax över 50 procent efter att 288 kommuner vardera förvärvat fem aktier. Avsikten var att också erbjuda landets kommuner att förvärva fem aktier vardera. Region Östergötland äger nu fem aktier, motsvarande 1,6 promille.

Östsvenska Yrkeshögskolan AB

Bolaget bedriver utbildningsverksamhet med särskilt fokus på yrkeshögskoleutbildning, samt konsultverksamhet med koppling till utbildningsverksamhet. Region Östergötland äger bolaget till 8,3 procent, övriga andelar ägs av elva kommuner i länet.

AB Transiti

Transitio är ett bolag som ägs gemensamt av alla regionala kollektivtrafikmyndigheter. Bolagets uppdrag är att upphandla, finansiera och förse ägarna med tåg och reservdelar. Syftet är främst att minska ägarnas fordonskostnader samt säkerställa hög kvalitet och kompetens inom områdena anskaffning, förvaltning och underhåll. Bolaget bildades 1999. Region Östergötlands ägarandel uppgår till 5 procent.

Mälardalstrafik MÄLAB AB

Mälardalstrafik ansvarar för regional kollektivtrafik i Mälardalen på ett antal sträckor, framför allt med tåg. Uppdraget utgår ifrån en gemensam regional ambition att förbättra möjligheterna till pendling och annat resande i Mälardalen. Mälardalstrafik ägs av regionerna i Stockholm, Sörmland, Uppsala, Västmanland, Östergötland och Örebro län. Region Östergötland äger 13 procent.

Samverkansprojektet E22 AB

Bolaget ska verka för en utbyggnad och upprustning av väg E22 till lägst fyrfältstandard mellan Norrköping och Trelleborg. Ägare är regionerna utmed väg E22 samt Sydsvenska Industri- och Handelskammaren. Region Östergötlands ägarandel är 20 procent.

Patientförsäkringen, LÖF

Löf (regionernas ömsesidiga försäkringsbolag) är ett rikstäckande försäkringsbolag som har till huvuduppgift att försäkra de vårdgivare som finansieras av regionerna. Bolagets slutkunder är de patienter som drabbats av en patientskada och bolagets uppdrag är att utreda och lämna ersättning till patienter som skadas i vården samt att bidra till att antalet skador i vården minskar. Region Östergötlands ägarandel uppgår till 4,5 procent.

Kommunalförbundet Skandionkliniken

Kommunalförbundets medlemmar är de sju regioner som har universitetssjukhus: Region Uppsala, Region Östergötland, Region Skåne, Region Stockholm, Region Västerbotten, Västra Götalandsregionen samt Region Örebro län. Kommunalförbundet bildades 2006 och dess ändamål är att skapa förutsättningar för och genomföra en gemensam investering samt drift av en anläggning för avancerad strålbehandling. Verksamheten drivs av Skandionkliniken i Uppsala och startade 2015. Region Östergötlands andel uppgår till 14 procent.

Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg

Svenskt Ambulansflyg är ett kommunalförbund som bildades 2016 med Sveriges samtliga regioner som medlemmar. Förbundets ändamål är att bedriva luftfartsverksamhet och tillhandahålla ambulansflyg för medlemmarna samt samordna och koordinera ambulansflyget. Verksamheten samordnas och utförs av ambulanstransporter med flygplan med beredskap vid tre beredskapsbaser i Umeå, Stockholm/Arlanda och Göteborg/Landvetter. Region Östergötland har en fordran på kommunalförbundet som uppgår till 29,1 miljoner i 2023 års bokslut. Region Östergötlands ägarandel uppgår till 4,5 procent.

Svenska Läkemedelsföreningen AB

LFF Service AB (LFF) äger Svenska Läkemedelsförsäkringen AB som skapades 1978 genom en frivillig överenskommelse mellan läkemedelsföretag i Sverige. Försäkringen ger patienter möjlighet att kostnadsfritt söka ersättning för oförutsedda läkemedelsskador utan det ekonomiska risktagande som en rättsprocess i domstol innebär. Försäkringen är unik och bygger på delägarnas kollektiva och solidariska ansvar för läkemedelsskador i Sverige. LFF ägs gemensamt av forskande läkemedelsbolag, generikabolag, parallellimportörer, ett antal regioner och forsknings- och utvecklingsbolag. Alla delägare äger en aktie var i LFF och antalet anslutna företag är närmare 300. Region Östergötland gick in som delägare i LFF 2022 med en ägarandel som uppgår till cirka 0,3 procent. Den indirekta ägarandelen i Läkemedelsföreningen uppgår till 0,002 procent.

Stiftelser

Stiftelsen Östergötlands länsmuseum (Östergötlands museum)
Stiftelsen bildades 1983 av dåvarande Landstinget i Östergötland, Stiftelsen Linköpings stadsmuseum för skön konst, Östergötlands Fornminnes- och museiförening samt Linköpings kommun. Stiftelsens syfte är att bedriva och främja kulturminnesvård och övrig museiverksamhet inom länet samt att förvalta stiftelsens fastigheter och samlingar och hålla dem tillgängliga för allmänheten.

Samordningsförbund

Samordningsförbundet Östra Östergötland, Samordningsförbundet Centrala Östergötland och Samordningsförbundet Västra Östergötland.

Samordningsförbunden har bildats vid olika tidpunkter under perioden 2005–2010, med stöd av lagen om finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet. I respektive samordningsförbund ingår Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, berörda kommuner och Region Östergötland. Förbundens ändamål är att finansiera och utveckla insatser som skapar förutsättningar för invånare i yrkesverksam ålder att kunna uppnå eller förbättra förmågan att utföra förvärvsarbete.

Privata utförare

Region Östergötland har ansvaret att verka för en god hälsa i befolkningen och en god hälso- och sjukvård. Hälso- och sjukvårdsnämnden har fått uppdrag och ekonomiska resurser för att teckna överenskommelser med regionens produktionsenheter, men kan även ingå avtal med externa utförare. Det sker bland annat genom upphandling enligt *lag om offentlig upphandling*, *lag om valfrihetssystem*, *lag om läkarvårdsersättning* eller *lag om ersättning för fysioterapeuter*.

BILAGA 2

Regionbidrag per styrelse/nämnd

Belopp i tusentals kronor	2025	2026	2027
Regionstyrelsen	1 199 497	1 189 497	1 189 497
Hälso- och sjukvårdsnämnden	16 000 943	16 000 943	16 000 943
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	990 301	990 301	990 301
Regionutvecklingsnämnden	293 225	293 225	293 225
Totalt regionbidrag	18 483 966	18 473 966	18 473 966

Regionbidrag per styrelse/nämnd

REGIONSTYRELSEN			
Belopp i tusentals kronor	2025	2026	2027
Regionbidrag enligt Treårsbudget 2024-2026	1 150 462	1 150 462	1 150 462
Rampåverkande beslut (enligt specifikation nedan)	-2 116	-2 116	-2 116
Regionbidrag enligt tidigare beslut	1 148 346	1 148 346	1 148 346
ST i primärvård	15 000	15 000	15 000
Engångsmedel	10 000	-	-
Indexuppräkning	26 151	26 151	26 151
Förändrat regionbidrag av nya beslut	51 151	41 151	41 151
Summa regionbidrag	1 199 497	1 189 497	1 189 497
Specifikation av rampåverkande beslut efter Treårsbudget 2024-2026			
Omfördelning RUN Bidrag ungdomsorganisationer RÖ 2023/7270 DÅ06	322	322	322
Omfördelning FIN Utökad statsbidrag ALF RÖ 2023/7298 DÅ08	7 286	7 286	7 286
Omfördelning regiongemensamt Ledsagarservice RÖ 2023/7298 DÅ08	1 000	1 000	1 000
Civilt försvar RÖ 2023/12542 DÅ10	2 320	2 320	2 320
Omfördelning Tjänst juridik (regiongemensamt) RÖ 2024/528 Bokslutsrapport	560	560	560
Omfördelning Regionledningskontor resultatkrav RÖ 2024/528 Bokslutsrapport	-5 540	-5 540	-5 540
Omfördelning PO-påslag RÖ 2024/528 Bokslutsrapport	1 502	1 502	1 502
Omfördelning uppdrag (regiongemensamt) RÖ 2024/528 Bokslutsrapport	-9 566	-9 566	-9 566
Summa	-2 116	-2 116	-2 116
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN			
Belopp i tusentals kronor	2025	2026	2027
Regionbidrag enligt Treårsbudget 2024-2026	15 428 974	15 428 974	15 428 974
Rampåverkande beslut (enligt specifikation nedan)	22 959	22 959	22 959
Regionbidrag enligt tidigare beslut	15 451 933	15 451 933	15 451 933
Ramförstärkning	50 000	50 000	50 000
Fortsatt satsning primärvård	20 000	20 000	20 000
Indexuppräkning	479 010	479 010	479 010
Förändrat regionbidrag av nya beslut	549 010	549 010	549 010
Summa regionbidrag	16 000 943	16 000 943	16 000 943
Specifikation av rampåverkande beslut efter Treårsbudget 2024-2026			
Omfördelning FIN Tvingande flytt Psykiatricentrum RÖ 2023/7270 DÅ06	1 074	1 074	1 074
Omfördelning FIN Lönekompensation helårseffekt RÖ 2023/7298 DÅ08	23 000	23 000	23 000
Stödsystemfinansiering (regiongemensamt) RÖ 2024/528 Bokslutsrapport	-1 200	-1 200	-1 200
Omfördelning Regionledningskontor resultatkrav RÖ 2024/528 Bokslutsrapport	-5 120	-5 120	-5 120
Omfördelning PO-påslag RÖ 2024/528 Bokslutsrapport	5 205	5 205	5 205
Summa	22 959	22 959	22 959

Regionbidrag per styrelse/nämnd

TRAFIK- OCH SAMHÄLLSPLANERINGSNÄMNDEN			
Belopp i tusentals kronor	2025	2026	2027
Regionbidrag enligt Treårsbudget 2024-2026	955 440	955 440	955 440
Rampåverkande beslut (enligt specifikation nedan)			
Regionbidrag enligt tidigare beslut	955 440	955 440	955 440
MÄLAB	6 958	6 958	6 958
Indexuppräkning	27 903	27 903	27 903
Förändrat regionbidrag av nya beslut	34 861	34 861	34 861
Summa regionbidrag	990 301	990 301	990 301
Specifikation av rampåverkande beslut efter Treårsbudget 2024-2026			
-			
Summa	0	0	0
REGIONUTVECKLINGSNÄMNDEN			
Belopp i tusentals kronor	2025	2026	2027
Regionbidrag enligt Treårsbudget 2024-2026	284 730	284 730	284 730
Rampåverkande beslut (enligt specifikation nedan)	-322	-322	-322
Regionbidrag enligt tidigare beslut	284 408	284 408	284 408
Indexuppräkning	8 817	8 817	8 817
Förändrat regionbidrag av nya beslut	8 817	8 817	8 817
Summa regionbidrag	293 225	293 225	293 225
Specifikation av rampåverkande beslut efter Treårsbudget 2024-2026			
Omfördelning RS Bidrag ungdomsorganisationer RÖ 2023/7270 DÅ06	-322	-322	-322
Summa	-322	-322	-322

BILAGA 3

Sammanställning regionstyrelsens regionbidrag
samt regiongemensamt 2025

Belopp i tusentals kronor	not 1	not 2	Summa
	Regionbidrag	Regiongemensamt	
Bidrag som förmedlas till Regionledningskontor	588 900	749 838	1 338 738
Regionens revisorer	13 058		13 058
Politisk ledning	75 950		75 950
Regionledning	281 917	113 339	395 256
Regiongemensamma verksamheter/projekt	217 975	636 499	854 474
Bidrag som hanteras inom Regionstyrelsen	610 597		610 597
Forskning och utveckling	382 410		382 410
ST-/AT-läkare	162 545		162 545
Särskilt riktade medel	55 642		55 642
Engångsmedel	10 000		10 000
Summa	1 199 497	749 838	1 949 335

Not 1 Förändring regionbidrag	
Uppdatering Treårsbudget 2024-2026 exklusive engångsmedel	1 148 346
ST i Primärvård	15 000
Indexuppräkning	26 151
Treårsbudget 2025-2027 exklusive engångsmedel	1 189 497
Engångsmedel	10 000
Treårsbudget 2025-2027 inklusive engångsmedel	1 199 497

Not 2 Förändring regiongemensamt	
Uppdatering Treårsbudget 2024-2026 exklusive engångsmedel	727 292
Indexuppräkning	22 546
Treårsbudget 2025-2027	749 838

